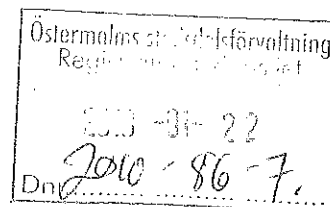

Äldrenämnden

15.

**Protokollsutdrag § 8 ur äldrenämndens sammanträde
tisdagen den 15 december 2009 kl. 16.00 – 16.45**

Justerat den 21 december 2009

Ewa Samuelsson

Leif Rönngren

Ordförande	Ewa Samuelsson (KD)
Vice ordförande	Leif Rönngren (S) (ej under § 9 pga jäv)
Ledamöter	Olle Andretzky (M)
	Birgitta Holm (M)
	Birgitta Breile (M)
	Helen Jäderlund Eckardt (FP)
	Berit Kruse (S)
	Lars-Åke Henriksson (S)
	Norma Aranda de Gutiérrez (S)
	Berit Bornecrantz Dias (V)
	Eivor Karlsson (MP)

Tjänstgörande ersättare: Kitty Ericsson (M) för Carolin Ludvigsson (M) och Margareta Björk (M) för Regina Kevius (M) samt Henry Holmström (S) för Leif Rönngren (§ 9 under behandling av ärendet och beslut).

Ersättare:

- Kitty Ericsson (M)
- Tomas Tetzell (M)
- EvaMargareta Nyhlén (M)
- Diana Wallhager (FP)
- Carina Franke (KD)
- Henry Holmström (S)
- Catarina Carbell (S)
- Ulla-Liza Blom (S)
- Brit Rundberg (V)
- Ann-Sofi Matthiesen (MP)

Förhinder: Ledamöterna Carolin Ludvigsson (M) och Regina Kevius (M) samt ersättarna Margareta Björk (M), Ralph Svalstedt (M) och Olle Palmberg (S).

Närvarande tjänstemän: T.f. förvaltningsdirektören Chatrin Engbo, avdelningscheferna Raili Karlsson och Marianne Hedenström, kontrollern Staffan Halleskog, strategen Barbro Karlsson, äldreomsorgsinspektören Eva Lindgren, äldreombudsmannen Lotta Burenius, utredaren Lars Strand och nämndsekreteraren Barbara Ahlmark samt borgarrådssekreteraren Patric Rylander.

106 64 Stockholm
Swedenborgsgatan 20

§ 8 Brott mot äldre

Ärende

Föreligger ärende dnr. 105-35/2009

Yrkanden

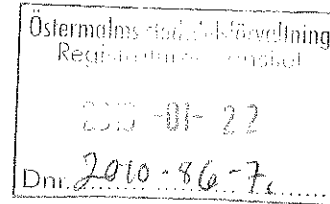
Ordföranden Ewa Samuelsson (KD) yrkar, med instämmande från övriga ledamöter, bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Äldrenämndens beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande - rapport från projektet "Brott mot äldre".
2. Äldrenämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till stadsdelsnämnderna och stadsdelsnämndernas pensionärsråd och handikappråd för kännedom.

Vid protokollet:

Barbara Ahlmark
Nämndsekreterare

2009-11-30

Handläggare: Lars Strand
Telefon: 508 36 205

Till
Äldrenämnden
den 15 december 2009

Brott mot äldre

Äldreförvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner äldreförvaltningens rapport
2. Äldrenämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till stadsdelsnämnderna och stadsdelsnämndernas pensionärsråd och handikappråd

Gunnel Rohlin
Direktör

Sammanfattning

I kommunfullmäktiges budget 2009 fick äldrenämnden i uppdrag att ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare. I äldrenämndens verksamhetsplan vidgades uppdraget till att avse brott mot äldre och stöd till äldre brottsoffer.

Äldreförvaltningen har i samarbete med polismyndigheten i Stockholms län m.fl. producerat en broschyr som riktar sig till de äldre själva om att skydda sig och om vad man gör om man ändå drabbas av brott. Broschyren sprids genom pensionärsorganisationerna och stadsdelsförvaltningarna. Ett seminarium för äldreomsorgens chefer har genomförts och fler planeras under år 2010 om brottsförebyggande arbete och stöd till brottsoffer. I bilaga till detta tjänsteutlåtande finns råd och tips om vad stadsdelsförvaltningarna kan göra i linje med stadens reviderade brottsförebyggande program.

Bakgrund

I kommunfullmäktiges budget 2009 fick äldrenämnden i uppdrag att ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare.

sorgstagare. Följande inriktning för projektet har angivits i äldrenämndens verksamhetsplan för år 2009:

Försvåra genomförandet av brott
Lindring av brottets skadeverkningar
Ökad trygghet i bostädernas närområden

Uppdraget vidgades således till att avse brott mot äldre och inte enbart äldreomsorgstagare. Äldreförvaltningen förklarade i verksamhetsplanen att avsikten var att i samråd med polisen, brottsförebyggande rådet, åklagarmyndigheten och representanter för stadsdelsförvaltningarna utarbeta en handbok för lokalt brottsförebyggande arbete när det gäller äldreomsorgstagare. Erfarenheterna från de lokala brottsförebyggande råd, där stadsdelsförvaltningarna ingår, skulle tas tillvara.

Syftet har även sin bakgrund i gällande rätt. Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsatts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp (socialtjänstlagen 5 kap 11 §).

Ärendet

Brottsstatistik

Den nationella brottsstatistiken särredovisar inte brott mot äldre. För detta projekts räkning har emellertid länspolisen tagit fram sådan statistik för år 2008 i Stockholms län. Under år 2008 registrerades anmälningar från 16 669 målsägande i åldern 65–99 år. Dessa anmälningar utgjorde fem procent av alla anmälningar medan personer i åldern 65–99 år utgjorde 14 procent av befolkningen. Av de målsägande var 51 procent kvinnor och 49 procent män. Bland de äldsta, de över 80 år, anmäldes ännu färre brott. Andelen kvinnor av de över 80 år som anmälde var 65 procent.

City var det polismästardistrikt som hade flest brott mot äldre, 4 332. I Söderort anmäldes 2 526 brott och i Västerort 1 374.

Brott mot förmögenhet svarade för 87 procent. Typiska brott mot äldre, dvs. med höga andelar äldre målsägande, är framför allt stöld utan inbrott i bostad och fickstöld.

Den fullständiga redovisningen biläggs.

Trygghetsundersökningar

Den nationella *trygghetsundersökningen* (NTU) kartlägger den svenska befolkningens (16-79 år) utsatthet för brott. Enligt NTU 2008 utsattes en fjärdedel av befolkningen för brott under år 2007. Ungefär var tjugofemte person uppger att de

utsatts för hot eller trakasserier. Tre procent har utsatts för misshandel. Sexualbrott och personrån är minst vanliga. Endast en fjärdedel av de brott som rapporterades i trygghetsundersökningen hade anmälts till polisen.

Stockholms stads stadsövergripande *trygghetsmätning 2008* vände sig till ett urval av invånare över 18 år utan övre åldersgräns. Av de över 75 år är 17,2 % av kvinnorna och 12,4% av männen oroliga för att utsättas för inbrott i bostaden. 27,9 % av kvinnorna och 17,7 % av männen känner sig otrygga i området där de bor eller går inte ut sent på kvällen på grund av oro för att utsättas för brott.

Stockholms trygghetsundersökning visar att 0,4 % av männen och 0,2 % av kvinnorna över 75 år har varit utsatta för misshandel under de senaste 12 månaderna. Av kvinnorna i åldrarna 65-74 år upplever 64,9 % problem med mörka områden och dålig belysning i bostadsområdet. 27,9 % av kvinnorna över 75 år går inte ut sent på kvällen området där de bor p.g.a. oro att utsättas för brott. 4,8 % av kvinnorna över 75 år oroar sig för att utsättas för brott i hemmet. Motsvarande andel för männen är 3,3 %. Ännu fler är oroliga för att utsättas för inbrott i bostaden, 21 % av kvinnorna 65-74 år och 17,2 % för kvinnorna över 75 år. Andelen för männen är något lägre. Oron för sexuella trakasserier eller våldtäkt är däremot mycket låg i dessa åldersgrupper.

I en undersökning i Umeå som Brottsoffermyndigheten publicerade år 2001 framkom bl.a. att många äldre lider av bestående rädsla till följd av våld som de utsattes för före 65 års ålder.

Våld mot äldre

Av de brott mot äldre som år 2008 registrerades hos polisen var 11 procent (1 995 brott) brott mot person. Ofredande var vanligast därefter misshandel (448 brott). I drygt hälften av fallen var brottsoffret en man. Det anmäldes 15 fall av grov kvinnofridskränkning och 51 sexualbrott. Dessa brott mot äldre är alltså betydligt ovanligare än egendomsbrotten.

Man antar emellertid att det finns ett stort mörkertal. Anledningen att brott inte anmäls kan vara att för en del som drabbas kan det upplevas som skuldbelagt, för andra är det ett tabubelagt område som man vill tysta ned eller av diskretionsskäl inte låtsas om.

Emellertid visar inte heller Stockholms stads trygghetsundersökning att våld i nära relationer är något som många oroar sig för. Det man oroar sig mest för är mörka områden och dålig belysning i bostadsområdet. Av kvinnor i åldrarna 65-74 år

upplever 17,7 procent problem med att kvinnor antastas i sitt bostadsområde. Andelen är lägre för de äldsta. Därefter oroar man sig för att för inbrott i bostaden. Av trygghetsundersökningen framkommer också att oron bland de äldre är ungefär lika i stadsdelsområdena som i staden som helhet.

I en undersökning i Göteborg år 2004, på ett litet urval av äldreomsorgstagare och funktionshindrade, "De sista ljuva åren", fann man att 30 % av kvinnorna och 24 % av männen hade blivit utsatta för våld. Av dessa var 89 % över 65 år. I denna undersökning definieras även "försummelse" som våld. Det är också det vanligaste våld som dessa personer har varit utsatta för. Näst vanligast är hot och trakasserier, följt av ekonomiska övergrepp.

En avhandling vid medicinska fakulteten vid Umeå universitet 2008 tar upp våld i särskilda boenden för äldre. När involverade vårdare beskrev interaktionerna så berättade de enligt avhandlingen om ömsesidiga missförstånd, om ömsesidiga personliga kränkningar och om acceptans av våld i arbetet. Det framstod som rimligt att betrakta de involverade parterna som både offer och förövare.

I syfte att öka kunskapen om i vilken utsträckning brott mot äldre förekommer och påverkar deras hälsa pågår med EU-stöd ett projekt i städer i sju länder. Personer i åldrarna 60-84 år intervjuas. I Stockholm leds projektet från institutionen för folkhälsovetenskap vid Karolinska institutet. Projektets hemsida har adressen www.abuel.org

Ärendets beredning

Arbetet har lagts upp enligt en projektplan. I styrgruppen har ingått representanter för äldreförvaltningen, länspolisen i Stockholm, Brottsofferjourernas regionråd, Micasa fastigheter i Stockholm AB samt Kungsholmens stadsdelsförvaltning och Farsta stadsdelsförvaltning. Brottsförebyggande rådet har inte svarat på inbjudan och åklagarmyndigheten har förklarat sig kunna medverka endast som rådgivare.

Till styrgruppen har knutits en referensgrupp med representanter från kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens handikappråd. Representanter för Pensionärernas riksorganisation (PRO), Sveriges pensionärsförbund (SPF), Riksförbundet pensionärsgemenskap (RPG), Astma- och allergiförbundet samt Föreningen Hjärt- och Lungsjuka i Stockholm (FHLIS) har ingått. Samråd har ägt rum med Precens inom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen. Kontakt har även tagits med Precens kontaktpersoner för lokala brottsförebyggande råd. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 9 december 2009. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens handikappråd har tagit del av ärendet den 8 december 2009.

Parallellt driver länskriminalpolisen tillsammans med polisens volontärverksamhet och åldringsbrottgruppen i Söderort ett projekt där volontärer ska hjälpa polisen med information och stöd till äldre som utsatts för olika integritetskränkande brott. Volontärernas insatser kommer att vara brottsofferstödjande men också brottsförebyggande. I samarbete med Farsta stadsdelsförvaltning utvecklas samarbetsrutiner. Volontärerna ska också vara en länk till andra brottsofferstödjande frivilliga verksamheter som t.ex. Brottsofferjouren. Projektet är ett pilotprojekt vars erfarenheter ska spridas till andra orter och annan volontärverksamhet.

Äldreförvaltningens synpunkter och förslag

Inom länspolisen finns förslag om att bilda en särskild grupp som handläggare vissa brott mot äldre. Det bör leda till mer effektiva insatser mot brott och när det gäller stödet till brottsoffer.

Kommunfullmäktiga beslutade den 28 september 2009 om en revidering av Stockholms stads brottsförebyggande program. Programmet anger som övergripande mål för det brottsförebyggande arbetet

Att minska antalet brott och öka tryggheten

Stadens nämnder och bolag ska utifrån detta mål och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter och formulera indikatorer för uppföljning inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska ske genom stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS). I första hand ska insatser riktade för att stödja och hjälpa barn, ungdomar, äldre, personer med funktionsnedsättning och brottsoffer väljas.

Äldreförvaltningen föreslår följande övergripande mål när det gäller äldre

- Antalet brott mot äldre minskar
- Andelen otrygga äldre personer minskar i nästa trygghetsundersökning

Enligt stadens brottsförebyggande program ska följande fem grupper av aktiviteter tas under övervägande.

1. Stärk formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Stärk formell och informell social kontroll samt minska brottsbenägenheten

De exempel som i programmet anges under punkterna 1 och 2 tar främst sikte på insatser som kan göras i närområdet för att minska brottsbenägenheten hos personer som bor i samma område. Det är sådant arbete som redan bedrivs av de lokala brottsförebyggande råden i stadsdelsområdena. Detta arbete är värdefullt även för de äldre, det kan t.ex. minska risken för väskryckningar. Äldreförvaltningen anser att brottsförebyggande åtgärder för gruppen äldre på lämpligt sätt kan belysas av de lokala brottsförebyggande råden och de lokala pensionärsråden.

Försvåra genomförandet av brott

De exempel som anges i stadens brottsförebyggande program tar sikte främst på åtgärder i närmiljön. Generella brottsförebyggande åtgärder som grannsamverkan, bättre belysning och borttagande av buskage, säkrare källarkontor och kodlös gynnar enligt äldreförvaltningens mening alla boende i ordinärt boende. De lokala brottsförebyggande råden tar ofta initiativ till sådana åtgärder. De äldres synpunkter bör enligt äldreförvaltningens uppfattning tas tillvara.

Särskilt med tanke på äldre har detta projekt genomfört följande.

- Tagit fram en broschyr om hur äldre personer kan skydda sig mot brott och vad man gör om man likväl drabbas. Broschyren distribueras till stadsdelsförvaltningarna, polisstationer och pensionärsorganisationer.
- Distribuerat ett studiematerial från Örebro kommun om hur man skyddar sig mot brott och andra skador och en broschyr från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om säkerhet i vardagen, tips och råd på äldre dar, till stadsdelsförvaltningarna och pensionärsorganisationerna
- Information till enskilda utförare om brottsförebyggande arbete
- Information till äldreomsorgscheferna
- Micasa uppdaterar successivt sitt säkerhetsprogram. I samband med underhållsarbeten i äldreboenden vidtar Micasa brottsförebyggande tekniska åtgärder.

Tillsammans med två stadsdelar deltar Stockholms äldre- och handikappjour i ett projekt med nyckelfri hemtjänst. Projektet går ut på att hemtjänstpersonalen ska genom en kod på mobiltelefonen ges behörighet till tillträde till den äldres lägenhet i de fall hemtjänsten ska komma in och den äldre inte kan öppna själv. Härigenom minskar risken för att nycklar kommer i orätta händer.

Äldreförvaltningen avser vidare att utöka informationen på www.stockholm.se om hur man förebygger brott.

Personalfrågor

Projektet har övervägt möjligheterna att kontrollera arbetssökande mot uppgifter från kriminalregistret, men avstår från att föreslå detta. Anledningen är dels att Brottsförebyggande rådet inte anser att en sådan metod är verkningsfull, dels att en statlig utredning är emot sådana åtgärder. Inte desto mindre är det angeläget att stadsdelsförvaltningarna och andra utförare noggrant kontrollerar vilken personal som anställs i äldreomsorgen.

Enligt stadens äldreplan 2007-2011 ska de medarbetare som arbetar direkt med de äldre ha fotolegitimation och namnskylt. Genom stadsdelsförvaltningens internkontrollplan ska rutinerna för bank- postärenden säkras. Regler för gåvor och testamente finns i "Om mutor och jäv", en vägledning för offentligt anställda utgiven av finansdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting. Alla förvaltningar har rutiner för att motverka våld mellan personal och brukare.

Lindra brottens skadeverkningar

Projektet anordnade i november ett seminarium för äldreomsorgens chefer om stöd till brottsoffer. Ytterligare seminarier och information till såväl den kommunala verksamheten som till privata utförare planeras under 2010.

Stockholms äldre- och handikappjour anger i sin handbok bl.a. att när det handlar om misshandel av enskild person eller stöld så uppmanas den enskilde eller anhörig att göra polisanmälan.

Äldreförvaltningen avser att samråda med Äldre direkt om vilka rutiner som tillämpas där när de får kännedom om brott och inbjuda handläggarna där till seminarier och information.

Inom staden pågår ett projekt med uppdrag att utforma en stadsövergripande webbtjänst för synpunkts- och klagomålshantering. Projektet ska även utreda och hantera rapportering inom Lex Sarah och Lex Maria. Projektet pågår januari månad ut 2010. Anmälningarna enligt Lex Sarah har generellt sett ökat, vilket enligt

äldreförvaltningens bedömning beror på utvecklade rutiner, snarare än på att missförhållanden som ska anmälas har ökat.

Det är enligt äldreförvaltningens och polisens uppfattning önskvärt att allt som kan underlätta en polisutredning finns dokumenterat. Kända brott, liksom ev. tecken på hot och våld, ska dokumenteras som händelser av vikt i journalanteckningar i Parasol respektive i de dokumentationssystem som används av de privata utförare som inte använder Parasol. Äldreförvaltningen kommer att i samarbete med stadsledningskontorets juridiska avdelning se över riktlinjerna för dokumentation för en ev. komplettering.

Utförarenheter bör ha riktlinjer för hur medarbetare ska agera om de upptäcker eller misstänker brott mot äldreomsorgstagare. Riktlinjerna bör stödja medarbetarna i att våga fråga om de lägger märke till exempelvis blåmärken. Det bör finnas möjlighet att rådfråga en chef om medarbetaren är rådvill. Om personen bekräftar att ett brott har blivit begånget bör verksamheten kunna informera om vilken hjälp som finns att få och att det är önskvärt att göra en polisanmälan. Personal bör kunna följa med till polisen eller be polisen komma hem och ta upp en anmälan. Det stöd som ska ges ska styras av den individuella personens önskemål. Verksamhetsansvarig kan göra polisanmälan för en enskildes räkning om det finns ett informerat samtycket till att sekretessen bryts. Det är bara vid brott som kan leda till fängelse i minst ett år som verksamheten kan ta över och göra polisanmälan mot den enskildes önskemål. Riktlinjerna bör också ta upp hur man ska bemöta anhöriga.

Minska obefogad rädsla för brott

Äldreförvaltningen förutsätter att stadsdelsförvaltningarna och de privata utförarna har rutiner som innebär att de äldre med hemtjänst alltid vet vid vilken tidpunkt hjälpen kan väntas och om tiden ändras. Vidare förutsätter äldreförvaltningen säkra rutiner för nyckelhantering och att det finns regler för vad personalen ska göra om hjälptagaren inte öppnar eller är försvunnen.

Uppföljning

I stadens brottsförebyggande program följs anmälda brott upp med brottsförebyggande rådets statistik som källa. Denna sårredovisar emellertid inte brott mot äldre. Äldreförvaltningen avser att i samarbete med länspolisen årligen följa upp antalet anmälda brott mot äldre personer. Utvecklingen av samarbetet mellan polisen och äldreomsorgen i stadsdelarna kommer att följas upp genom rapporten från länspolisens volontärprojekt.

Projektets styrgrupp följer under år 2010 upp effekterna av seminarier och information

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen genomför årligen trygghetsundersökningen så att trender över tid och även inom stadsdelsområden kan utläsas. Inom stadens ledning och styrning (ILS) finns år 2010 denna indikator:

- ✓ Andel invånare som känner oro för att utsättas för brott

Bilagor

1. Råd och tips till stadsdelsförvaltningarna
2. Frågans tidigare behandling
3. Brott mot äldre i anmälningar till polisen i Stockholms län 2008
4. Stockholms stads brottsförebyggande program

Bilaga 1

Projektets råd och tips till stadsdelsförvaltningarnas arbete med brottsförebyggande program

1. Informera äldre om hur de kan skydda sig mot brott med stöd av broschyren "Öka tryggheten" på olika språk
2. Verka för att brott mot äldre uppmärksammas i de lokala brottsförebyggande råden
3. Utveckla stöd till äldre brottsoffer i samarbete med polisen och dess volontärer. Målet är att alla som drabbats av brott får besök av en polis eller en volontär. Ett pilotprojekt i Farsta under hösten 2009 blir vägledande.
4. Skapa ett kristeam för samtalsstöd till brottsoffer i samråd med polisen, brottsofferjouren och andra frivilligorganisationer, liknande Kungsholmens Värn för äldre och socialtjänstförvaltningens och polisens stödcentrum för unga brottsoffer
5. Utbilda personalen om rättsprocessen. Upprätta en checklista över vad personalen kan/bör göra när brott inträffar
6. Utbilda personalen hur de kan stödja äldre som drabbats av brott att göra en polisanmälan och bearbeta den traumatiska upplevelsen
7. Utbilda och stöd personalen i vad man kan göra för att förhindra destruktiva relationer mellan den äldre och dennes anhöriga, med t.ex. missbruksproblem eller psykiska problem
8. Utbilda och stöd personalen i vad man kan göra för att lösa konflikter mellan boende i äldreboenden.
9. Ha beredskap för att en våldsdrabbad kan behöva skyddat boende
10. Ordna informationsmöten och ge adekvat information om riskerna samt hur man kan skydda sig
11. Gå gemensamt med förvaltaren systematisk igenom bostadshusen och parkeringar vad gäller förvaltningsrutiner, belysning, skyltning och skalskydd, samt säkerheten i hissar och entréer
12. Sätt upp anslag om telefonnummer till polisen och/eller stadsdelsförvaltningens brottsförebyggande samordnare

Frågans tidigare behandling

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

I en departementspromemoria (DS 1996:59) "Allas vårt ansvar – ett nationellt brottsförebyggande program" anförs bl.a. att eftersom rättsväsendet inte ensamt kan bekämpa brottsligheten blir det nu en utmaning för kommuner och myndigheter på lokal nivå, att i ett mer organiserat samarbete ta tillvara det medborgerliga initiativets kraft, engagemang och möjligheter. I promemorian föreslås en modell för lokala brottsförebyggande råd. I PM konstateras också att det framgår entydigt att pensionärer är den kategori i befolkningen som löper den klart lägsta risken att utsättas för våld eller hot. Samtidigt står det klart att ingen annan grupp oroar sig så mycket för just detta. Orsakerna till denna upplevda rädsla har bland brottsforskare förklarats med hänvisning till isolering, utsatthet och skörhet.

Brottsförebyggande rådet har också publicerat en rapport om Våld mot personer med funktionshinder (2007:26). Av rapporten framgår bl.a. att kunskapen om våld bland äldre är liten. Studier som gjorts i Sverige tyder på att funktionshinder är en faktor som ökar risken att utsättas för övergrepp för äldre kvinnor, dock inte för äldre män. Äldre kvinnor utsätts oftare för övergrepp än äldre män och övergreppen är av allvarigare slag. Detta kan delvis sammanhånga med att de övergrepp äldre kvinnor utsätts för oftare är upprepade.

Brottsoffermyndigheten

Brottsoffermyndigheten har ansvar för tre områden: Brottskadeersättning, Brottsofferfonden och Kunskapscentrum. Myndigheten har bl.a. givit ut en informationsfolder "Till dig som utsatts för brott" Myndigheten har vidare ett faktacentrum för brottsoffer: www.brottsofferportalen.se och www.rattegangsskolan.se på internet.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Stockholm har publicerat en rapport gällande insatserna mot våld mot kvinnor, rapport 2005:05. Länsstyrelsen fördelar statsbidrag till kommuner för insatser inom det sociala området. För 2009 kunde medel sökas bl.a. för tidiga insatser för kvinnor med missbruksproblem som utsätts för våld.

Socialtjänstnämnden

År 1999 utarbetade socialtjänstförvaltningens enhet för drog- och brottsprevention en studiehandledning "Äldres rätt till trygghet". Den utarbetades i samarbete med Pensionärernas riksförbund (PRO), Riksförbundet pensionärsorganisation (RPG) och Sveriges pensionärsförbund (SPF). Studiehandledningen utgår från regeringens brottsförebyggande program "Allas vårt ansvar". Inom socialtjänstnämnden finns stadsövergripande verksamheter som ger stöd och hjälp till våldsutsatta kvinnor och barn, bl.a. Kriscentrum för kvinnor där våldsutsatta kvinnor och deras barn kan få råd, stöd och skydd. Nämnden stöder kvinno- och tjejjourer m.fl. i frivilligorganisationers regi. I samarbete med polismyndigheten i Stockholms län driver socialtjänstförvaltningen fyra stödcentrum för unga brottsoffer. Där bedrivs även medling mellan brottsoffer och förövare.

Kvinnofrid

Myndighetssamverkan i kvinnofridsfrågor har pågått sedan 1996 i Stockholms län inom ramen för Operation kvinnofrid. De myndigheter som ingår är Stockholms stad, polismyndigheten i Stockholms län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Stockholms läns landsting, Kommunförbundet i Stockholms län samt representanter för åklagarmyndigheten, domstolsväsendet och kriminalvården i länet. Brottsförebyggande rådet och Brottsoffermyndigheten ingår också i Operation kvinnofrid. I september 1999 fattade kommunfullmäktige beslut om "Stockholms stads handlingsprogram för Operation Kvinnofrid". Programmet gäller stadens samtliga nämnder och bolag. Programmet handlar om alla människors rätt till kroppslig integritet och hälsa oavsett kön, ålder, funktionshinder och social situation. Nuvarande program gäller till utgången av år 2010.

Sveriges Pensionärsförbund

I samverkan mellan Brottsofferjourernas Riksförbund, Sveriges Pensionärsförbund och Studieförbundet Vuxenskolan genomfördes år 2003 ett pilotprojekt, Äldre som brottsoffer. Projektet publicerade en bok "Trygghet som saknas". Boken riktar sig till alla som kommer i kontakt med äldre brottsoffer. I boken konstateras bl.a. att personer över 65 år i mindre utsträckning än befolkningen som helhet är utsatta för brott. Däremot kunde man konstatera att äldre är betydligt mer oroliga än yngre att bli utsatta för brott. Och att de psykiska följderna av att drabbas av brott kan vara bestående under lång tid.

Pensionärernas riksorganisation

PRO har bl.a. i sin tidning förmedlat tips från polisen om hur man kan skydda sig mot stölder och inbrott.

Stadsdelsnämnderna

Alla stadsdelsnämnder har mer eller mindre utvecklade handlingsplaner mot våld i nära relationer och för kvinnofrid. I allmänhet saknas fokus på äldre personer. Alla stadsdelsnämnder har också handlingsplaner mot hot och våld. I allmänhet fokuserar dessa emellertid hot och våld som riktar sig mot personalen. De lokala brottsförebyggande råden är i allmänhet inriktade på ungdomsbrottslighet och våld mot kvinnor i yrkesverksam ålder.

En arbetsgrupp inom Kungsholmens stadsdelsnämnd har tagit fram ett informationsmaterial riktat till allmänheten. I detta beskrivs problematiken kring våld mot äldre och information ges om vart man kan vända sig. Utbildning av personalen började år 2004. Hösten 2007 genomfördes en heldagsutbildning i samarbete med Alla Kvinnors hus. Hösten 2008 och 2009 utbildades chefer, hemtjänstpersonal och biståndshandläggare. Under mottot "Värn för äldre" har bl.a. en checklista utarbetats och en resursgrupp bildats.

Samtliga stadsdelsnämnder har skriftliga instruktioner för hur anmälan enligt SoL 14 kap. 2 §, Lex Sarah, ska gå till. Instruktionerna är upprättade enligt gällande lagstiftning och Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd, SOSFS 2000:5 och SOSFS 2005:8, om anmälan av missförhållanden i omsorger om äldre och personer med funktionsnedsättning. Några stadsdelsnämnder har mer utförliga instruktioner än andra.

Inom Vantörs stadsdelsnämnd utarbetades år 2004 ett handlingsprogram angående våld i nära relationer. Bland de strategier som antogs fanns

- Programövergripande resursgrupp tillsätts inom förvaltningen
- Information och utbildning till olika personalgrupper inom förvaltningen

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkände i november 2008 ett program för "Gemensamma trygghetsskapande och brottsförebyggande åtgärder". Programmet hade utarbetats i samarbete med närpolisen, fastighetsägarna och trafikkontoret.

"Söderandan" består av ett stort nätverk av intressenter, t.ex. företag, fastighetsägare och föreningar som arbetar brett för att minska brottsligheten och öka tryggheten för de boende på Södermalm. Fr.o.m. år 2009 startar "Järvaandan" i Rinkeby-Kista och Spånga-Tensta.

Första stadsdelsförvaltning har tagit initiativ till ett projekt "Sanning & Konsekvens" som med stöd av Allmänna arvsfonden pågår i tre år fr.o.m. hösten 2009. Sanning & konsekvens är ett temaarbete i Lag & rätt som riktar till elever på högstadiet, i gymnasiet och deras vårdnadshavare. En lärarhandledning innehåller fördjupande övningar som tar upp frågor inom etik, moral, civilturage och kulturella förutsättningar. Rådman Paul Arnell från Södertörns tingsrätt medverkade, tillsammans med en närpolis, under invigningen med information om rättsprocessen.

Vision 2030

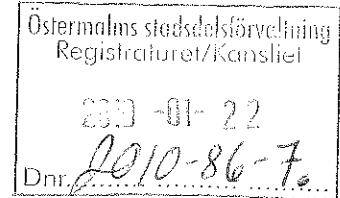
Enligt Vision 2030 är det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet en viktig del i att skapa ett Stockholm i världsklass. Målet är att Stockholm år 2030 ska vara världens tryggaste huvudstad.

Stockholms stads brottsförebyggande program

Kommunfullmäktige beslutade den 28 september 2009 att godkänna en reviderad version av Stockholms stads brottsförebyggande program. Insatser som riktar sig till barn, ungdomar, äldre, funktionshindrade och brottsoffer prioriteras. Stadens nämnder och bolag ska ordna aktiviteter och ta fram indikatorer för uppföljning inom stadens integrerade system för ledning och styrning, ILS.

Polismyndigheten i Stockholms län
Länskriminalpolisen
Samordningsenheten
Sektionen för planering och uppföljning

Brott mot äldre i anmälningar till polisen i Stockholms län 2008

Ulla Wittrock

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	4
Polisens volontärer.....	4
Projektet <i>Brott mot äldre</i>	4
Syftet med denna undersökning.....	5
Rapportens innehåll.....	5
Befolkningens storlek och struktur.....	5
Metod.....	5
Kvalitet.....	6
Teknisk beskrivning.....	6
Brott mot äldre, 65–99 år.....	7
Anmälda brott.....	7
Brott mot äldre, 65–99 år, i polismästardistrikt, närpolisområden och kommuner.....	9
Personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägeri mot äldre, 65–99 år, i polismästardistrikt.....	12
Målsägandens kön och ålder.....	14
Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande, 65–99 år.....	15
Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande, 65–99 år och brotten personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld och bedrägeri.....	17
Personer misstänkta för brott mot äldre, 65–99 år.....	19
Brott mot äldre, 80–99 år.....	21
Anmälda brott.....	21
Brott mot äldre, 80–99 år, i polismästardistrikt, närpolisområden och kommuner.....	23
Personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägeri mot äldre, 80–99 år, i polismästardistrikt.....	26
Personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägeri	
Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande, 80–99 år.....	28
Personer misstänkta för brott mot äldre, 80–99 år.....	30

Sammanfattning

- Vid Polismyndigheten i Stockholms län registrerades 16 099 anmälningar, med någon målsägande i åldern **65–99 år**, under 2008.
 - Antalet brott i dessa anmälningar var 18 233. Brott mot förmögenhet svarade för 87 procent och brott mot person för 11 procent.
 - Personer i åldern 65–99 år utgjorde 14 procent av befolkningen, men i de anmälningar de förekom som målsägande, fanns 5 procent av de anmälda målsägandebrotten, eller 6 392 per 100 000 invånare.
 - Typiska brott mot äldre, dvs. med höga andelar äldre målsägande, är framför allt stöld utan inbrott i bostad och fickstöld.
 - Av polismästardistriktena hade City den största andelen av brotten med 24 procent och Söderort den näst största med 14 procent.
 - Av länets kommuner hade Stockholm den största andelen med 43 procent och de andra högst 3 procent vardera.
 - Antalet målsägande var 16 669, varav 51 procent kvinnor och 49 procent män.
 - Andelen förundersökningsprotokoll av antalet redovisade ärenden 2008 var 3 procent. Antalet misstänkta personer var 1 616, varav 24 procent kvinnor och 76 procent män.
-
- Antalet anmälningar, med någon målsägande i åldern **80–99 år**, var 4 259. Antalet brott i dessa anmälningar var 4 835.
 - Personer i åldern 80–99 år utgjorde 4 procent av befolkningen, men i de anmälningar de förekom som målsägande, fanns 1 procent av de anmälda målsägandebrotten, eller 5 719 per 100 000 invånare.
 - Det typiska brottet mot de allra äldsta, 80–99-åringarna, är framför allt stöld utan inbrott i bostad.
 - Av polismästardistriktet hade City den största andelen av brotten mot de allra äldsta med 27 procent och Söderort den näst största med 19 procent. Stockholms kommun hade 51 procent.
 - Antalet målsägande var 4 387, varav 65 procent kvinnor och 35 procent män, men per 100 000 invånare var det 5 127 kvinnliga målsäganden och 5 232 manliga.
 - Andelen förundersökningsprotokoll av antalet redovisade ärenden 2008 med målsägande 80–99 år var 3 procent. Antalet misstänkta personer var 336, varav 28 procent kvinnor och 72 procent män.

Inledning

Målet för polisens arbete är att minska brottsligheten och öka tryggheten. Arbetet ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet. I Polisens underrättelsemodell (PUM) står ” Ett framgångsrikt och effektivt polisarbete bygger till stor del på förmågan att förutse och möta kommande förändringar och händelser i vardagen och samhället i stort. Detta bygger på goda kunskaper om vår omvärld och de skeenden som påverkar polisverksamheten”. Kunskaper om brottsligheten och hur man kan skydda sig mot den bör spridas till allmänheten. Äldre personer har oftare än yngre kontakt med hemtjänst och vård, både via hembesök och besök på vårdinrättningar. Personal inom socialtjänst och sjukvård bör också ha kunskap om brottsligheten och hur de i sin tur ska kunna hjälpa till att förhindra brott mot äldre.

Det är viktigt att polisen har ett väl utvecklat brottsofferarbete, då polisen ofta är den första kontakten ett brottsoffer har i rättsprocessen. Bemötande och information i samband med att någon drabbas kan vara avgörande för att brottsoffret ska stå fast vid sin anmälan och medverka i utredningen. Polisen ska också kunna informera, hjälpa och stödja brottsoffer så att bemötandet är detsamma oavsett var ett brottsoffer bor eller drabbas.

Polisens volontärer

Sedan den 1 januari 2008 drivs volontärverksamhet i samtliga polismästardistrikt i Stockholms län. Det övergripande målet för denna verksamhet är att knyta närmare kontakter mellan polisen och lokalsamhället. Volontärernas insatser ska förstärka det brottsofferrelaterade och brottsförebyggande arbetet.

Projektet *Brott mot äldre*

Fel! Okänt namn på dokumentegenskap.

Länskriminalpolisen leder tillsammans med polisens volontärverksamhet och åldringsbrottsgruppen i Söderort ett projekt där volontärerna ska hjälpa polisen med information och stöd till äldre som utsatts för olika integritetskränkande brott. Polisen har enligt polislagen och förundersökningskungörelsen ansvar för stöd, skydd och annan hjälp till brottsutsatta. Volontärernas insatser kommer att vara brottsofferstödande men också brottsförebyggande. Rent konkret kommer de att följa upp och kontakta äldre personer som utsatts för brott och erbjuda hjälp med kontakterna med försäkringsbolag, socialtjänst m. fl. De kommer även att hjälpa polisen i arbetet med att informera om hur man kan skydda sig från att utsättas för brott. Informationen kan ges på frekventa brottsplatser, t.ex. köpcentrum där det kan förekomma personrån eller fickstöld. Volontärerna ska också vara en länk till andra brottsofferstödande frivilliga verksamheter som t.ex. Brottsofferjouren (BOJ). Volontärerna får inte utöva någon myndighetsutövning, dvs. de får inte hålla förhör, göra beslag eller dylikt.

Arbetet avseende brott mot äldre personer är ett pilotförsök och tanken är att sedan utvidga till ett samarbete med volontärer när det gäller andra grupper av brottsoffer och andra typer av brott.

Syftet med denna undersökning

I beskrivningen av projektet Brott mot äldre står att projektet ska följa brottsutvecklingen med utgångspunkt i en kartläggning som där benämns *Brottsbild – äldre utsatt för brott*. Kartläggningen presenteras i föreliggande rapport, som har fått ett mer detaljerat namn, så att det redan av rubriken framgår att undersökningen baserats på anmälningar 2008 i Stockholms län.

Rapportens innehåll

Rapporten består av två avsnitt, dels ett, som behandlar brott mot personer i åldern 65–99 år och dels ett, som behandlar brott mot personer i åldern 80–99 år. Avsnitten innehåller uppgifter om antalet brott och målsäganden i anmälningar som skrivits in i RAR 2008 samt uppgifter om antalet ärenden, som redovisats under 2008 och misstänkta personer i dessa.

Befolkningens storlek och struktur

Stockholms län hade 1 981 263 invånare den 31 december 2008. Av dessa var 285 234 mellan 65 och 99 år gamla (14 procent) och 84 542 var mellan 80 och 99 år gamla (4 procent). För polismästardistriktet såg fördelningen ut på följande sätt.

Polismästardistrikt	Antal invånare	65–99 år		80–99 år	
		Antal	Procent	Antal	Procent
City	332 869	52 371	16	17 685	5
Söderort	312 539	43 237	14	16 771	5
Västerort	333 970	45 257	14	15 264	5
Roslagen	227 066	38 838	17	10 431	5
Norrort	225 697	32 567	14	7 679	3
Nacka	165 369	22 060	13	5 313	3
Södertörn	274 731	34 913	13	7 586	3
Södertälje	108 965	15 980	15	3 809	3
Hela länet	1 981 263	285 234	14	84 542	4

Metod

Uppgifterna i rapporten baseras på registrerade anmälningar och slutredovisade ärenden 2008 i polisens datasystem för brottsanmälningar, Rationell Anmälansrutin (RAR).

De anmälningar som undersöktes var de som innehöll målsägande som vid slutet av 2008 var 65–99 år. Att de som är äldre inte ingår beror på att det inte framgår av de första två siffrorna i personnumret om personen är född på 1900-talet eller 2000-talet. Därför ingår inte personer vars personnummer börjar på 01–08, eftersom det oftare är små barn.

Både målsägande och misstänkta personer redovisas efter den ålder de hade vid slutet av det år anmälan skrevs in i RAR.

Polismyndigheten i Stockholms län

Länskriminalpolisen

Samordningsenheten

Sektionen för planering och uppföljning

Kvalitet

I datasystemet finns det ingen koppling mellan brott och målsägande. Det är endast i anmälningarnas fritext som det framgår vilket brott som hör till vilken målsägande när det finns flera brottskoder och flera målsägande i en anmälan. I rapporten står det därför att uppgifterna avser anmälningar som innehåller målsägande som var i åldern 65–99 år, respektive 80–99 år.

I undersökningen ingår bara sådana brottskoder, som kan avse brott som riktats mot äldre personer. Sådana brottskoder som ingår i urvalet anmälningar men inte är målsägandebrott, exempelvis narkotikabrott och brott mot knivlagen, ingår inte. Brottskoder som avser yngre målsägande, exempelvis brottskoder för olaga hot mot person under 18 år eller misshandel mot person under 18 år finns inte med. Sådana brottskoder måste avse någon annan målsägande i anmälan – såvitt det inte är felkodningar. Det föreligger säkert ändå en viss överskattning, dvs. brott som avser någon yngre målsägande i anmälan finns med. Å andra sidan svarar inte anmälningarna mot det faktiska antalet brott, då alla brott inte anmäls. En fråga är om anmälningsbenägenheten ser annorlunda ut för äldre än för yngre. Enligt en rapport från Brottsförebyggande rådet (Brå): *Brottsoffers benägenhet att anmäla brott*, Rapport 2008:12 framkommer ganska få signifikanta skillnader när personer med olika kön och ålder studeras. Den rapporten bygger på intervjuer med ett representativt urval av brottsoffer i åldern 16–79 år, som ingått i Nationella trygghetsundersökningen.

Teknisk beskrivning

Uppgifterna i denna rapport kommer från datakörningar i form av Structured Query Language (SQL) mot RAR. De uppgifter som registreras i samband med anmälan och under utredningen lagras i tabeller i datasystemet. I de olika tabellerna kan en anmälan uppta en eller flera rader. I tabellen *In1_malagf* finns en rad för varje fysisk målsägande i anmälan. Urvalet av anmälningar med aktuell åldersklass sker utifrån målsägandens personnummer. I *In1_malagf* finns inga uppgifter om registrerade brottskoder eller brottsantal. Det gör det däremot i tabellen *In1_arende* som har en rad för varje brottskod i anmälan. I båda dessa tabeller finns områdeskoden, som skapas utifrån den angivna brottsplatsen och innehåller uppgifter om polismästardistrikt, närpolisområde, kommun och basområde.

Uppgifter från olika tabeller sammanställs genom att koppla dem till varandra oftast genom att sätta som villkor att de ska ha samma diarieår och samma diarienummer. Då koppling görs av tabeller som kan ha flera rader för en och samma anmälan, som både *In1_malagf* och *In1_arende* har, kopplas maskinellt alla rader till varandra. En anmälan som har 3 brottskoder och 4 målsägande resulterar i 12 rader i datakörningen. Denna dubbling kan undvikas genom att skapa en ny tabell från *In1_malagf* med endast en rad för varje anmälan som innehåller någon eller flera målsägande i aktuell åldersgrupp och sedan koppla den nya tabellen till *In1_arende*. Resultatet visar rätt antal brott som förekommer i dessa anmälningar. Uppgifter om misstänkta personer hämtas från tabellen *In1_misst* som också körs mot den nyskapade tabellen ovan och åldern hämtas från personnumret.

Brott mot äldre, 65–99 år

Anmälda brott

Vid Polismyndigheten i Stockholms län registrerades 16 099 brottsanmälningar, med någon målsägande i åldern 65–99 år, under 2008. I anmälningarna fanns 18 233 brott som kunde avse dessa målsägande. För vissa brottstyper finns speciella koder som ska användas när målsäganden uppfattats ha nedsatt motståndskraft till följd av hög ålder, fysiskt eller psykiskt funktionshinder och som gärningspersonen har utnyttjat (tidigare kallade *åldringsbrott*). Dessa brottstyper är stöld utan inbrott i bostad hos funktionshindrad, rån mot funktionshindrad och bedrägeri mot funktionshindrad. Problemet med bedrägeri mot funktionshindrad är att det inte går att använda denna specialkod och samtidigt ange vilken typ av bedrägeri den avser, dvs. om det är datorbedrägeri, automatmissbruk eller bedrägeri med hjälp av faktura etc.

Den allra största delen, 15 806 brott (87 procent), var brott mot förmögenhet. Av dessa var stölder, rån och andra tillgreppsbrott vanligast med 11 554 brott (63 procent). Därefter kom bedrägerier med 2 415 brott (13 procent). Specialkoden för bedrägeri mot funktionshindrad användes mer sällan, kanske beroende på att det då inte gick att ange att det var datorbedrägeri etc. Det vanligaste stöldbrottet var fickstöld med 2 228 brott (12 procent). Trots detta finns ingen speciell kod för fickstöld mot funktionshindrad. Efter fickstöld kom stöld utan inbrott i bostad med 1 488 brott (8 procent) och till största delen användes specialkoden för brott mot person med funktionshinder.

Antalet brott mot person var 1 995 (11 procent), varav ofredande var vanligast med 659 brott (4 procent).

Personer i åldern 65–99 år utgjorde 14 procent av befolkningen, men i de anmälningar de förekom som målsägande, fanns bara 5 procent av de anmälda målsägandebrotten. Antalet brott per 100 000 invånare var 6 392 för 65–99-åringarna jämfört med 17 264 för samtliga åldersgrupper i länet.

Brottstyper med höga andelar äldre målsägande kan kallas typiska brott mot äldre. Det gäller framför allt stöld utan inbrott i bostad, där andelen målsägande i åldern 65–99 år var 33 procent. Det gäller även fickstöld där andelen äldre målsägande var 17 procent. Fickstöld var den enda brottstypen utan specialkod för brott mot funktionshindrad, som hade en högre andel äldre målsäganden jämfört med de äldres andel av befolkningen.

Andelen av bedrägerierna mot äldre personer har troligtvis minskat i och med den kraftiga ökningen av bedrägerier där datorer används som brottsverktyg.

Tabell 1
Brott i anmälningar med målsägande 65–99 år i Stockholms län 2008, efter brottstyp

Brottstyp	Antal brott	I procent	I procent av antalet brott mot alla åldrar
Brottsbalken	18 087	99	5
Brott mot person, 3–7 kap. BrB	1 995	11	3
Brott mot liv och hälsa, 3 kap. BrB	533	3	2
Misshandel	448	2	2
Misshandel mot man	264	1	2
Misshandel mot kvinna	184	1	3
Brott mot frihet och frid, 4 kap. BrB	1 338	7	5
Hemfridsbrott/olaga intrång	176	1	8
Grov kvinnofridskränkning	15	0	2
Grov fridskränkning	16	0	5
Olaga hot	419	2	3
Ofredande	659	4	6
Årekränkning, 5 kap. BrB	73	0	3
Sexualbrott, 6 kap. BrB	51	0	1
Brott mot familj, 7 kap. BrB	-	-	-
Brott mot förmögenhet, 8–12 kap. BrB	15 806	87	6
Stöld, rån och andra tillgreppsbrott, 8 kap. BrB	11 554	63	8
Personrån	94	1	4
Mot funktionshindrad	12	0	55
Ej mot funktionshindrad	82	0	3
Stöld utan inbrott i bostad	1 488	8	33
Hos funktionshindrad	1 155	6	87
Ej hos funktionshindrad	333	2	10
Inbrott i bostad	651	4	14
Fickstöld	2 228	12	17
Bedrägeri och annan oredlighet, 9 kap. BrB	2 495	14	7
Bedrägeri	2 415	13	7
Mot funktionshindrad	164	1	81
Ej mot funktionshindrad	2 251	12	7
Förskingring och annan trolöshet, 10 kap. BrB	173	1	7
Brott mot borgenärer m.m., 11 kap. BrB	-	-	-
Skadegörelsebrott, 12 kap. BrB	1 584	9	2
Brott allmänheten och staten, 13–20 kap. BrB	286	2	2
Brott mot specialstraffrättsliga författningar	146	1	3
Totalt	18 233	100	5

Brott mot äldre, 65–99 år, i polismästardistrikt, närpolisområden och kommuner

City var det polismästardistrikt som hade flest brott mot personer i åldern 65–99 år med 4 332 stycken, vilket motsvarade 24 procent av det totala antalet sådana brott i länet. Den andelen var större än Citys andel av befolkningen i den åldern, som var 18 procent. City hade det högsta antalet brott i relation till folkmängden, med 8 272 brott per 100 000 invånare och Norrort det lägsta med 4 627 brott per 100 000 invånare.

Tabell 2
Brott i anmälningar med målsägande 65–99 år i Stockholms län 2008, efter polismästardistrikt och närpolisområde

Polismästardistrikt	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	I procent
City	4 332	8 272	24
Klara	799	86 848	4
Kungsholmen	546	6 593	3
Maria	772	7 926	4
Vasastan	481	6 089	3
Östermalm	920	7 670	5
Lidingö	317	3 943	2
Katarina	365	6 641	2
Ospecificerat i City	132	.	1
Söderort	2 526	5 842	14
Farsta	846	5 866	5
Globen	881	5 795	5
Skärholmen	786	5 773	4
Ospecificerat i Söderort	13	.	0
Västerort	2 393	5 288	13
Kista	172	5 673	1
Södra Järva	283	5 663	2
Hässelby/Vällingby	487	4 946	3
Bromma	432	4 950	2
Solna	584	5 574	3
Sundbyberg	261	5 401	1
Ekerö	149	4 456	1
Ospecificerat i Västerort	25	.	0
Roslagen	1 862	4 794	10
Norrtälje	342	4 635	2
Rimbo	64	3 516	0
Hallstavik	149	5 521	1
Danderyd	334	5 830	2
Täby	447	4 264	2
Vallentuna	150	3 988	1
Vaxholm	76	4 891	0
Åkersberga	287	5 301	2
Ospecificerat i Roslagen	13	.	0
Norrort	1 507	4 627	8
Järfälla	500	4 918	3
Upplands Bro	127	4 477	1
Sigtuna	226	4 195	1
Upplands-Väsby	256	4 746	1
Sollentuna	394	4 486	2
Ospecificerat i Norrort	4	.	0

Polismästardistrikt	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	I procent
Nacka	1 072	4 859	6
Nacka	535	4 615	3
Värmdö	265	5 882	1
Tyresö	268	4 494	1
Ospecificerat i Nacka	4	.	0
Södertörn	1 895	5 428	10
Haninge	541	5 666	3
Nynäshamn	261	5 662	1
Botkyrka	490	5 103	3
Huddinge	600	5 380	3
Ospecificerat i Södertörn	3	.	0
Södertälje	848	5 307	5
Salem	154	7 206	1
Södertälje	566	5 239	3
Järna och Nykvarn	81	2 664	0
Ospecificerat i Södertälje	47	.	0
Arlanda	66	600 000	0
Ospecificerat	1 732	.	9
Hela länet	18 233	6 392	100

Östermalm var det närpolisområde, både i City och i länet som helhet, som hade flest brott med 920 stycken. De vanligaste brotten i Östermalms närpolisområde var bedrägeri med hjälp av faktura (s.k. falska fakturor, bluffakturor) med 126 stycken. De allra flesta av de brotten handlar om ett företag som skickade ut falska fakturor för sophämtning. Företaget hade sitt säte på Östermalm men målsäganden var bosatta i Rönninge i Salems närpolisområde (och kommun) i Södertälje polismästardistrikt. Det vanligaste brottet i Östermalms närpolisområde efter bedrägeri med hjälp av faktura var bilinbrott med 100 stycken.

Det basområde som hade flest brott var Centralstationen S med 297 brott, varav 199 (67 procent) var fickstölder.

Exempel: En 79-årig man skulle ta tåget från Centralen. Innan han skulle hoppa på tåget tog han upp sin plånbok för att ge sin son pengar. Han stoppade ner plånboken i byxfickan. När han satt på tåget upptäckte han att plånboken var borta. Det var mycket människor på perrongen. Den 79-åriga mannen misstänkte att en person som hjälpte honom med väskorna uppför trappan till tåget kan ha tagit plånboken. Denne knuffade väskan på ett konstigt sätt mot den 79-åriga mannen. Personen gick vidare i tåget till nästa vagn och lämnade troligtvis därefter tåget.

Efter Centralstationen S hade Roslagstull flest brott med 147 stycken. Nästan alla brott i Roslagstulls basområde tillhörde anmälningarna mot det företag, som skickade ut falska fakturor för sophämtning, se föregående stycke.

På tredje plats kom Täby Centrum med 129 brott varav 48 var fickstölder.

Tabell 3
Anmälda brott i anmälningar med målsägande 65–99 år i
Stockholms län 2008, efter kommun

Polismästardistrikt	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	I procent
Botkyrka	490	5 103	3
Danderyd	333	5 813	2
Ekerö	149	4 456	1
Haninge	542	5 595	3
Huddinge	601	5 389	3
Järfälla	500	4 918	3
Lidingö	318	3 956	2
Nacka	532	4 589	3
Norrtälje	550	4 623	3
Nykvarn	42	3 559	0
Nynäshamn	260	5 815	1
Salem	154	7 206	1
Sigtuna	292	5 408	2
Sollentuna	393	4 475	2
Solna	585	5 583	3
Stockholm	7 832	6 860	43
Sundbyberg	261	5 401	1
Södertälje	604	4 770	3
Tyresö	268	4 494	1
Täby	453	4 321	2
Upplands-Bro	126	4 441	1
Upplands Väsby	255	4 727	1
Vallentuna	150	3 988	1
Vaxholm	76	4 891	0
Värmdö	265	5 882	1
Österåker	286	5 283	2
Ospecificerad plats	1 916	.	11
Hela länet	18 233	6 392	100

Stockholms kommun svarade för 43 procent av brotten mot personer mellan 65 och 99 år 2008 i länet. Av de övriga kommunerna var det ingen som hade mer än 3 procent av brotten i länet. Salem var den kommun, som hade det högsta antalet i relation till befolkningens storlek med 7 206 brott per 100 000 invånare i åldern 65–99 år. Närmast efter kom Stockholms kommun för vilken motsvarande siffra var 6 860. Att Salem hade en så hög siffra beror också på de ovan nämnda anmälningarna mot det företag som skickade ut falska fakturor för sophämtning. För en del av dessa anmälningar var brottsplatsen angiven till den adress där företaget hade sitt säte (Östermalm) medan den för en annan del var angiven till den adress där fakturamottagaren bodde (Rönninge). Sammanlagt var 72 (47 procent) av de 154 brotten i Salem, bedrägerier med hjälp av faktura.

Det är inte alltid självklart var brottsplatsen för ett brott är. I 2 kap. 4 § BrB står: *Brott anses begånget där den brottsliga handlingen företogs, så och där brottet fullbordades eller, vid försök, det tillämnade brottet skulle hava fullbordats.* I fallet med de falska fakturorna var det många som genomskådade bedrägeriförsöket, betalade inte fakturan och anmälde försöksbrottet till polisen.

Personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägeri mot äldre, 65–99 år, i polismästardistriktet

I detta avsnitt redovisas speciella brott på polismästardistriktetsnivå, nämligen de med specialkoder för brott mot funktionshindrade samt fickstöld, det brott som inte har någon specialkod, men som kanske borde ha det. Det är det enda vanliga brottet, där andelen målsägande i åldern 65–99 är högre än vad deras andel är i befolkningen (17 jämfört med 14 procent) och klart högre än deras andel av det totala antalet målsägandebrott (5 procent).

Personrån tillhör inte de typiska brotten mot äldre. För 65–99-åringarna var antalet 2008 högst i City med 24 brott och näst högst i Söderort med 21 brott. Tillsammans motsvarade det knappt hälften av samtliga personrån mot 65–99-åriga personer i länet.

Tabell 4

Anmälda personrån, stölder utan inbrott i bostad, fickstölder, bedrägerier i anmälningar med målsägande 65–99 år i Stockholms län 2008

Polismästardistrikt	Personrån		Stöld utan inbrott i bostad		Fickstöld	Bedrägeri	
	Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad	Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad		Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad
City							
Antal brott	5	19	308	80	884	28	461
I procent av antalet brott mot alla åldrar	50	3	92	13	13	90	8
Per 100 000 invånare	10	36	588	153	1 688	53	880
Söderort							
Antal brott	5	16	322	66	250	11	198
I procent av antalet brott mot alla åldrar	71	4	88	12	25	61	9
Per 100 000 invånare	12	37	745	153	578	25	458
Västerort							
Antal brott	1	13	205	48	178	41	201
I procent av antalet brott mot alla åldrar	100	3	88	9	20	87	5
Per 100 000 invånare	2	29	453	106	393	91	444
Roslagen							
Antal brott	-	2	80	44	139	12	106
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	3	85	14	35	80	12
Per 100 000 invånare	-	5	206	113	358	31	273

Polismästar- distrikt	Personrån		Stöld utan inbrott i bostad		Fick- stöld	Bedrägeri	
	Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad	Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad		Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad
Norrort							
Antal brott	-	4	66	26	144	14	99
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	3	80	9	26	100	9
Per 100 000 invånare	-	12	203	80	442	43	304
Nacka							
Antal brott	-	4	62	18	75	12	81
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	6	89	7	30	100	10
Per 100 000 invånare	-	18	281	82	340	54	367
Södertörn							
Antal brott	-	14	78	34	185	25	147
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	5	72	8	28	76	10
Per 100 000 invånare	-	40	223	97	530	72	421
Södertälje							
Antal brott	1	5	25	16	64	2	115
I procent av antalet brott mot alla åldrar	100	7	74	10	26	33	10
Per 100 000 invånare	6	31	156	100	401	13	720
Ospecifi- cerat							
Antal brott	-	5	9	1	296	19	841
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	4	75	1	11	73	5

Antalet stölder i bostad utan inbrott var högst i City och Söderort med 388 vardera. Per 100 000 invånare var antalet större för Söderort med 897 brott jämfört med 741 för City.

I City var fickstölderna betydligt vanligare än i något annat polismästardistrikt, med 884 brott. Det polismästardistrikt som hade det näst högsta antalet var Söderort med 250 brott, dvs. mindre än en tredjedel av vad City hade. Den som drabbas av fickstöld kan ofta inte ange närmare var brottet var begånget. Därför har många brott givits en områdeskod som inte kunnat hänföras till något speciellt polismästardistrikt. I *ospecificerat* i tabellen ingår förutom brottsplatser i länet, som inte kunnat hänföras till något specifikt polismästardistrikt, även sådana som ligger i något annat län i Sverige eller utomlands. Befolkningens

storlek utgör knappast något underlag vid en jämförelse av risken att råka ut för fickstöld i de olika polismästardistriktet. Citys höga antal fickstölder i relation till befolkningens storlek visar Citys särställning som polismästardistriktet som många besöker och vistas i utan att bo där.

Det är också svårt att jämföra brottsplatser när det gäller bedrägerier, i vissa fall är brottsplatsen bestämd till den plats där brottet utförts i andra fall där det fullbordats. Det gäller framför allt sådana bedrägerier, som bedrägeri med hjälp av faktura eller Internet.

Målsägandens kön och ålder

Tabell 5

Målsäganden i anmälningar med målsägande 65–99 år i Stockholms län, 2008, efter ålder och kön

Anmärkning: En person som är målsägande i flera anmälningar under året räknas en gång per anmälan. Ålder är den som uppnåtts i slutet av det år anmälan skrevs in i RAR.

Ålder	Kön				Okänt	Totalt	
	Kvinnor		Män			Antal	Per 100 000 invånare
	Antal	Per 100 000 invånare	Antal	Per 100 000 invånare			
65–69 år	2 613	5 709	3 508	8 041	74	6 195	6 930
70–74 år	1 576	4 740	1 888	6 580	33	3 497	5 646
75–79 år	1 418	4 980	1 146	5 489	26	2 590	5 248
80–84 år	1 272	5 041	827	5 247	11	2 110	5 147
85–89 år	1 040	5 361	492	5 062	7	1 539	5 285
90–94 år	434	5 119	165	5 496	4	603	5 253
95–99 år	101	4 180	34	6 379	-	135	4 578
Totalt	8 454	5 186	8 060	6 595	155	16 669	5 844
Därav							
80–99 år	2 847	5 127	1 518	5 232	22	4 387	5 189

I de anmälningar om brott som gjordes till Polismyndigheten i Stockholms län 2008, fanns 16 669 målsäganden i åldern 65–99 år. Andelen kvinnor och män var nästan lika, 51 procent för kvinnorna respektive 49 procent för männen. Andelen kvinnor var högre för de äldsta målsäganden i åldern 80–99 år med 65 procent. Antalet målsägande minskade med åldern.

I relation till antalet invånare blir emellertid bilden något annorlunda eftersom antalet män i de äldsta åldrarna är betydligt färre än antalet kvinnor. Per 100 000 invånare var det 5 186 kvinnliga målsäganden och 6 595 manliga målsäganden för 65–99-åringarna. För 80–99-åringarna var motsvarande siffror 5 127 kvinnliga målsäganden och 5 232 manliga målsägande. Risken för att råka ut för brott – om man utgår från de brott som anmäls – är alltså inte större för kvinnorna än för männen bland de äldsta. Ett brott, som risken är betydligt större för kvinnor att råka ut för, verkar dock fickstölder vara. Mer än dubbelt så många kvinnor som män i hela åldersgruppen råkade ut för fickstölder.

Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande, 65–99 år

Detta avsnitt innehåller redovisningsresultaten 2008 för de brott som äldre personer anmält. Alla ärenden, som redovisades 2008 behöver inte ha anmälts under året utan kan ha anmälts under något tidigare år. Det är alltså inte samma mängd anmälningar, som tagits upp i tidigare avsnitt i rapporten.

Tabell 6

Slutredovisade ärenden med målsägande 65–99 år efter handläggande polismästar-distrikt och slutredovisningsresultat. Stockholms län 2008

Polis- mästar- distrikt	Förundersökning ej inledd		Förundersökning nedlagd		Förundersöknings- protokoll		Samtliga slut- redovisade ärenden
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
City	3 000	71	1 127	26	127	3	4 254
Söderort	1 349	61	778	35	77	3	2 204
Västerort	1 462	64	743	32	86	4	2 291
Roslagen	1 052	64	534	33	50	3	1 636
Norrort	943	61	544	35	52	3	1 539
Nacka	644	66	288	30	37	4	969
Södertörn	1 073	58	701	38	65	4	1 839
Södertälje	479	66	224	31	18	2	721
Avdel- ningarna	245	67	84	23	34	9	363
Totalt	10 247	65	5 023	32	546	3	15 816

För 65 procent av de anmälningar, som innehöll målsägande i åldern 65–99 år och som slutredovisades 2008, hade ingen förundersökning inletts. Bland polismästardistriktet hade City den största andelen med 71 procent och Södertörn den lägsta med 58 procent. För 32 procent av anmälningarna hade en förundersökning inletts men lagts ned. Den högsta andelen hade Södertörn med 38 procent och den lägsta City med 26 procent. Andelen anmälningar, som resulterade i ett förundersökning var som högst 4 procent, vilket Västerort, Nacka och Södertörn hade och som lägst 2 procent vilket Södertälje hade. Det är svårt att säga hur stor del av variationerna mellan polismästardistriktet som beror på olikheter i brottsstrukturen.

Av de 10 247 anmälningar i länet, för vilka ingen förundersökning inleddes var beslutsgrundern i 81 procent av fallen *Spaningsuppslag saknas* och i 10 procent av fallen *Brott går uppenbart ej att utreda*.

Exempel: Ett pensionärspår i 70-årsåldern hade parkerat sin bil på handikapparkeringen i ett affärscentrum. När dom kom tillbaka till bilen upptäckte de att handikapptillståndet saknades i bilen. Det fanns inga skador på bilen men de var säkra på att de låste bilen när de lämnade den på parkeringsplatsen.

Denna anmälan gjordes i januari 2007 och slutredovisades i oktober påföljande år, utan att någon förundersökning inletts.

Tabell 7
Slutredovisade ärenden, som innehöll målsägande 65–99 år, där förundersökning ej inletts eller nedlagts, efter beslutsgrund. Stockholms län, 2008

Beslutsgrund	Förundersökning ej inledd		Förundersökning nedlagd	
	Antal	I procent	Antal	I procent
1. Spaningsuppslag saknas	8 272	81	815	16
2. Ej spaningsresultat	43	0	1 783	35
3. Brott kan ej styrkas	133	1	746	15
4. Misstänkt oskyldig	-	-	2	0
5. Gärningen ej brott	146	1	144	3
6. Misstänkt ej fyllt 15 år	9	0	13	0
7. Brott preskriberat	3	0	16	0
8. Misstänkt avliden	-	-	7	0
9. Rapporteftergift	-	-	-	-
10. Dubbelanmält	15	0	48	1
11. Utan åtgärd	-	-	-	-
12. Angivelse sakn/återk	13	0	32	1
13. Annat	596	6	1 123	22
14. Åtal ej påkallat ur allmän synp.	-	-	2	0
15. Åtal ej av särskilda skäl påkallat ur allmän synpunkt	7	0	3	0
16. RB 23:4a, 1 st 1 p	4	0	2	0
17. RB 23:4a, 1 st 2 p	5	0	47	1
18. RB 23:4a, 2 st	1	0	132	3
19. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 1 p	-	-	-	-
20. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 2 p	1	0	1	0
21. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 3 p	-	-	14	0
22. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 4 p	1	0	-	-
23. LUL § 8a	-	-	-	-
24. Bötesdiariebrott	-	-	-	-
25. Brott går uppenbart ej att utreda	998	10	93	2
Totalt	10 247	100	5 023	100

För 32 procent av de anmälningar, som innehöll målsägande i åldern 65–99 år och som slutredovisades 2008, hade förundersökning inletts men lagts ned. Den största delen, 35 procent, med beslutsgrund *Ej spaningsresultat* och den näst största, 22 procent, med beslutsgrund *Annat*.

Exempel: En 85-årig dam var i en livsmedelsbutik och handlade och betalade med sitt kontokort. Hon minns inte om hon lyckades lägga tillbaka kortet i plånboken eller om hon lade det på någon annan plats. Detta på grund av att det var så enormt mycket folk och rörigt på platsen. När hon upptäckte att hennes kort var borta, spärrade hon det. Hon trodde att det var några dagar efter att hon använt det. Hon hade nu fått ett kontoutdrag på sitt kontokort och då såg hon att det var flera uttag gjorda och att krediten var tömd. Någon person såg den 85-åriga damen knappa in sin kod när hon handlade, tog kortet och tömde kontot.

Anmälan gjordes i maj 2008, brotten egenmäktigt förfarande och automatmissbruk registrerades och en förundersökning inleddes. Anmälan slutredovisade i juli.

Polismyndigheten i Stockholms län
 Länskriminalpolisen
 Samordningsenheten
 Sektionen för planering och uppföljning

Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande 65–99 år och brotten personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld och bedrägeri

I detta avsnitt redovisas resultatet 2008 för de brottstyper som är typiska brott mot äldre, samt de som har specialkoder, som ska användas när gärningsmannen uppfattat och utnyttjat att målsäganden haft nedsatt motståndskraft till följd av hög ålder etc. Brotten är personrån, stöld utan inbrott i bostad och bedrägeri, som alla har specialkoder samt fickstöld.

Antalet förundersökningsprotokoll, som innehöll personrån var för få för att det ska vara meningsfullt att göra jämförelser mellan polismästardistriktet, då några enstaka ärenden kan ha för stor effekt på andelen redovisade förundersökningsprotokoll. För hela länet var andelen redovisade förundersökningsprotokoll 9 procent.

Antalet förundersökningsprotokoll, som innehöll stöld utan inbrott i bostad var 36 i hela länet och andelen förundersökningsprotokoll av redovisade ärenden var 3 procent. Den andelen varierade mellan polismästardistriktet från 0 för Södertörn (av 115 ärenden) och Södertälje (av 42 ärenden) till 5 procent för Roslagen (av 129 ärenden).

För fickstölderna var antalet redovisade förundersökningsprotokoll 24 stycken i hela länet, vilket var 1 procent av de 2 148 slutredovisade ärendena. För Södertörn var andelen 5 procent av 213 slutredovisade ärenden. Inget annat polismästardistrikt hade någon högre andel än 1 procent.

För bedrägerierna redovisades 75 förundersökningsprotokoll för länet, som helhet, vilket var 5 procent av de 1 384 slutredovisade ärendena. Då det finns speciella bedrägerirotlar på City, Norrort och Södertörn, varav Norrort och Södertörn tar emot ärenden från de andra polismästardistriktet för handläggning, går det bara att jämföra dessa tre distrikt. Av dessa tre hade Norrort den högsta andelen redovisade förundersökningsprotokoll med 10 procent och Södertörn den lägsta med 2 procent.

De anmälda brotten mot äldre personer består till största delen av förmögenhetsbrott och dessa har lägre personuppläring än brott mot person.

I den officiella kriminalstatistiken från Brå var andelen personuppläringade brott 2008 i relation till anmälda brott (personuppläringprocenten) avseende personrån 30 procent för Stockholms län, 41 procent för Västra Götalands län och 24 procent för Skåne län.

Personuppläringprocenten avseende stöld utan inbrott i bostad var 2 procent för Stockholms län, 5 procent för Västra Götalands län och 4 procent för Skåne län.

Personuppläringprocenten avseende fickstölderna var bara 1 procent i alla tre länen.

För bedrägerierna var personuppläringprocenten 4 procent för Stockholms län, 15 procent för Västra Götalands län och 15 procent för Skåne län. Den stora skillnaden mellan Stockholms län och de övriga två länen när det gäller bedrägerier, kan säkert till stor del förklaras av skillnader i brottsstrukturen.

Tabell 8

Slutredovisade ärenden, som innehöll målsägande 65–99 år och brotten personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld eller bedrägerier, efter slutredovisningsresultat. Stockholms län 2008

Handläggande polismästardistrikt ¹	Förundersökning ej inledd	Förundersökning nedlagd	Förundersökningsprotokoll	Samtliga redovisade anmälningar	Andel förundersökningsprot. i procent
City					
Personrån	2	17	4	23	17
Stöld utan inbrott i bostad	124	268	8	400	2
Fickstöld	841	153	7	1 001	1
Bedrägeri	135	268	15	418	4
Söderort					
Personrån	1	16	1	18	6
Stöld utan inbrott i bostad	57	240	12	309	4
Fickstöld	174	65	3	242	1
Bedrägeri	54	93	7	154	5
Västerort					
Personrån	5	10	-	15	-
Stöld utan inbrott i bostad	96	156	7	259	3
Fickstöld	162	53	2	217	1
Bedrägeri	83	83	2	168	1
Roslagen					
Personrån	-	2	-	2	-
Stöld utan inbrott i bostad	50	73	6	129	5
Fickstöld	94	50	-	144	-
Bedrägeri	48	34	2	84	2
Norrort					
Personrån	-	8	-	8	-
Stöld utan inbrott i bostad	42	52	1	95	1
Fickstöld	124	37	1	162	1
Bedrägeri	24	131	18	173	10
Nacka					
Personrån	1	5	-	6	-
Stöld utan inbrott i bostad	34	48	2	84	2
Fickstöld	65	20	1	86	1
Bedrägeri	25	37	4	66	6
Södertörn					
Personrån	-	13	3	16	19
Stöld utan inbrott i bostad	41	74	-	115	-
Fickstöld	116	87	10	213	5
Bedrägeri	44	189	5	238	2
Södertälje					
Personrån	1	5	1	7	14
Stöld utan inbrott i bostad	12	30	-	42	-
Fickstöld	35	33	-	68	-
Bedrägeri	15	21	-	36	-
Hela länet					
Personrån	10	76	9	95	9
Stöld utan inbrott i bostad	456	941	36	1 433	3
Fickstöld	1 616	508	24	2 148	1
Bedrägeri	428	881	75	1 384	5

¹ Gränspolisens handlade 15 fickstöldar varav 5 resulterade i förundersökning ej inledd och 10 i förundersökning nedlagd, samt 2 bedrägerier som båda resulterade i förundersökning nedlagd. Länskriminalpolisen handlad 45 bedrägerianmälningar varav 23 resulterade i förundersökning nedlagd och 22 resulterade i förundersökningsprotokoll.

Polismyndigheten i Stockholms län

Länskriminalpolisen

Samordningsenheten

Sektionen för planering och uppföljning

Personer misstänkta för brott mot äldre, 65–99 år

Knappt en fjärdedel (24 procent) av de 1 616 personer, som misstänktes för brott mot personer i åldern 65–99 år i anmälningar redovisade 2008, var kvinnor. Den vanligaste åldersgruppen bland kvinnorna var 15–19-åringarna, som svarade för 13 procent och bland männen 40–44-åringarna, som svarade för 12 procent.

Tabell 9

Misstänkta personer i anmälningar, som innehöll målsägande 65–99 år och som redovisades 2008 i Stockholms län, efter de misstänkta personernas ålder och kön

Anmärkning: En person som misstänks för flera brott i en anmälan eller förekommer som misstänkt i flera anmälningar under året räknas en gång per anmälan. Alder är den som uppnåtts i slutet av det år anmälan skrevs in i RAR.

Ålder	Kön				Totalt	
	Kvinnor		Män		Antal	I procent
	Antal	I procent	Antal	I procent		
10–14 år	5	1	29	2	34	2
15–19 år	52	13	140	11	192	12
20–24 år	27	7	121	10	148	9
25–29 år	38	10	90	7	128	8
30–34 år	19	5	113	9	132	8
35–39 år	31	8	110	9	141	9
40–44 år	47	12	152	12	199	12
45–49 år	35	9	134	11	169	10
50–54 år	40	10	81	7	121	7
55–59 år	21	5	81	7	102	6
60–64 år	35	9	62	5	97	6
65–69 år	9	2	45	4	54	3
70– år	24	6	54	4	78	5
Okänd	3	1	18	1	21	1
Totalt	386	100	1 230	100	1 616	100

För 21 av de misstänkta personerna i tabellen ovan finns inga personnummer eller födelsedata registrerade i anmälningarna och det går därför inte att undersöka om de förekommer i flera anmälningar under året. De övriga 1 595 misstänkta personerna visade sig utgöras av 1 236 unika personer. Av dessa förekom 1 070 (87 procent) i endast en anmälan och 105 (8 procent) i två anmälningar vardera.

Den person som misstänktes i flest anmälningar var en 17-årig kvinna, som förekom i 37 anmälningar. Hon var alltså orsaken till att 15–19-åringarna var den vanligaste bland kvinnorna i tabellen ovan. Hon förekommer också i många anmälningar om brott mot personer i andra åldrar. Hon har gått fram till personer, som skulle ta ut pengar i någon bankomat och stört dem så att de inte märkt att hon lyckats ta ut 5 000 kronor åt sig själv på deras konton. Brotten är i en del anmälningar kodade, som datorbedrägeri (brottskod 0901) och i andra som *annan stöld utan inbrott* (brottskod 0880).

Den person som därefter förekom i flest anmälningar var en 41-årig man, som förekom i 16 anmälningar. I de flesta anmälningarna sägs att mannen hoppat ur en bil, gått fram till

målsäganden och velat sälja en jacka. Han har varit påstridig, påträngande och närgången men inte lyckats sälja någon jacka. Målsäganden hade efteråt upptäckt att deras plånböcker försvunnit ur någon väska eller ficka. Den misstänkte hade i samtliga fall anmälts för fickstöld.

Exempel: En man gick först till kassaservice och hämtade ut pengar. Pengarna stoppade han ner i en bröstficka på jackan han hade på sig. Därefter gick han in i en livsmedelsbutik och ställde sig vid köttdisken. Ett par kom och trängde sig framför honom och skulle också köpa kött. När han skulle betala i kassan med pengarna upptäckte han att de var stulna ur fickan. Butiken har övervakningskamera vid köttdisken. Stölden och paret som stal pengarna syns på filmen.

Varken den 17-åriga kvinnan eller den 41-åriga mannen har försökt att undvika att målsäganden sett dem, trots att det varit uppenbart att det var de, som tagit ut pengar från deras konton eller stulit plånboken för dem.

Brott mot äldre, 80–99 år

Anmälda brott

Av de 16 099 anmälningar till Polismyndigheten i Stockholms län, som hade någon målsägande i åldern 65–99 år, hade 4 259 (26 procent) någon målsägande i åldern 80–99 år. I anmälningarna fanns 4 835 brott som kunde avse dessa målsägande. Jämfört med anmälningar om brott mot den större åldersgruppen, 65–99-åringar var en ännu större del, 92 procent, brott mot förmögenhet. Stöld utan inbrott i bostad var vanligast med 1 030 brott (21 procent) och därefter kom fickstöld med 806 brott (17 procent). På tredje plats bland förmögenhetsbrotten kom bedrägerierna med 589 brott (12 procent).

Antalet brott mot person var 341 (7 procent), varav ofredande var vanligast med 141 brott (3 procent).

Exempel: På kvällen ringer det på en 86-årig kvinnas dörr och då hon ska gå för att öppna ytterdörren så går inte dörren att få upp. En okänd gärningsman har då bundit en ljusslinga mellan handtaget på kvinnans ytterdörr samt i ett trappräcke, som sitter utanför ytterdörren, så att endast en liten springa gick att öppna. Kvinnan fick gå och hämta en sax och sedan få saxen ut genom dörrspringan och klippa av ljusslingan, för att kunna öppna ytterdörren igen. Hon uppger, att det troligen är ett så kallat "pojkestreck", men hon vill ändå anmäla detta, då hon tycker att det är obehagligt att bli inlåst på detta sätt. Den 86-åriga kvinnan bor i en bostadslänga, som bara består av pensionärsbostäder med egen ingång.

Personer i åldern 80–99 år utgjorde 4 procent av befolkningen men andelen av de anmälda målsägandebrotten, som personer i den åldern drabbades av, var 1 procent. Den brottstyp som hade en hög andel målsägande i åldern 80–99 år, dvs. som var typisk för denna åldersgrupp, var framför allt stöld utan inbrott i bostad, med 1 030 brott eller 23 procent av alla stölder utan inbrott i bostad. Liksom den större åldersgruppen 65–99-åringarna hade även den äldsta åldersgruppen en större andel av de anmälda fickstölderna, med 6 procent, jämfört med deras andel av befolkningen, som var 4 procent.

Specialkoderna för brott mot funktionshindrade användes för 20 procent av personrånen, 86 procent för stölderna utan inbrott i bostad och 17 procent av bedrägerierna.

Antalet brott per 100 000 invånare var 5 719 för 80–99-åringarna jämfört med 6 392 för 65–99-åringarna och 17 264 för samtliga åldersgrupper i länet.

Tabell 10
Antal brott i anmälningar med målsägande 80–99 år i Stockholms län 2008,
efter brottstyp

Brottstyp	Antal brott	I procent	I procent av antalet brott mot alla åldrar
Brottsbalken	4 818	100	1
Brott mot person, 3–7 kap. BrB	341	7	1
Brott mot liv och hälsa, 3 kap. BrB	78	2	0
Misshandel	60	1	0
Misshandel mot man	21	0	0
Misshandel mot kvinna	39	1	1
Brott mot frihet och frid, 4 kap. BrB	243	5	1
Hemfridsbrott/olaga intrång	57	1	3
Grov kvinnofridskränkning	1	0	0
Grov fridskränkning	9	0	3
Olaga hot	29	1	0
Ofredande	141	3	1
Årekränkning, 5 kap. BrB	4	0	0
Sexualbrott, 6 kap. BrB	16	0	0
Brott mot familj, 7 kap. BrB	-	-	-
Brott mot förmögenhet, 8–12 kap. BrB	4 431	92	2
Stöld, rån och andra tillgreppsbrott, 8 kap. BrB	3 521	73	2
Personrån	25	1	1
Mot funktionshindrad	5	0	23
Ej mot funktionshindrad	20	0	1
Stöld utan inbrott i bostad	1 030	21	23
Hos funktionshindrad	885	18	66
Ej hos funktionshindrad	145	3	4
Inbrott i bostad	139	3	3
Fickstöld	806	17	6
Bedrägeri och annan oredlighet, 9 kap. BrB	600	12	2
Bedrägeri	589	12	2
Mot funktionshindrad	100	2	50
Ej mot funktionshindrad	489	10	1
Förskingring och annan trolöshet, 10 kap. BrB	74	2	3
Brott mot borgenärer m.m., 11 kap. BrB	-	-	-
Skadegörelsebrott, 12 kap. BrB	236	5	0
Brott allmänheten och staten, 13–20 kap. BrB	46	1	0
Brott mot specialstraffrättsliga författningar	17	0	0
Totalt	4 835	100	1

Brott mot äldre, 80–99 år, i polismästardistrikt, närpolisområden och kommuner

City var det polismästardistrikt som hade flest brott mot personer i åldern 80–99 år med 1 295 stycken, vilket motsvarade 27 procent av det totala antalet sådana brott i länet, dvs. några procentenheter fler än för personer i åldern 65–99 år. Andelen var större än Citys andel av befolkningen i den åldern, som var 21 procent. City hade det högsta antalet brott i relation till folkmängden, med 7 323 brott per 100 000 invånare och Norrort det lägsta med 3 985 brott per 100 000 invånare.

Tabell 11
Anmälda brott i anmälningar med målsägande 80–99 år i Stockholms län 2008, efter polismästardistrikt och närpolisområde

Polismästardistrikt	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	procent
City	1 295	7 323	27
Klara	186	74 400	4
Kungsholmen	154	5 203	3
Maria	218	6 758	5
Vasastan	145	6 095	3
Östermalm	319	7 257	7
Lidingö	122	4 297	3
Katarina	116	7 095	2
Ospecificerat i City	35	.	1
Söderort	897	5 349	19
Farsta	322	5 674	7
Globen	322	5 244	7
Skärholmen	251	5 065	5
Ospecificerat i Söderort	2	.	0
Västerort	715	4 684	15
Kista	37	4 277	1
Södra Järva	51	3 935	1
Hässelby/Vällingby	180	4 933	4
Bromma	126	3 717	3
Solna	195	5 350	4
Sundbyberg	94	5 602	2
Ekerö	29	3 914	1
Ospecificerat i Västerort	3	.	0
Roslagen	519	4 976	11
Norrälje	72	3 579	1
Rimbo	13	2 462	0
Hallstavik	18	2 473	0
Danderyd	123	6 029	3
Täby	144	5 199	3
Vallentuna	42	5 054	1
Vaxholm	22	5 263	0
Åkersberga	78	7 065	2
Ospecificerat i Roslagen	7	.	0
Norrort	306	3 985	6
Järfälla	100	4 205	2
Upplands Bro	14	2 244	0
Sigtuna	43	3 729	1
Upplands-Väsby	55	4 669	1
Sollentuna	92	3 922	2
Ospecificerat i Norrort	2	.	0

Polismästardistrikt	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	I procent
Nacka	256	4 818	5
Nacka	156	4 890	3
Värmdö	38	3 954	1
Tyresö	60	5 164	1
Ospecificerat i Nacka	2	.	0
Södertörn	393	5 181	8
Haninge	84	4 538	2
Nynäshamn	51	4 493	1
Botkyrka	96	4 863	2
Huddinge	162	6 169	3
Ospecificerat i Södertörn	-	.	-
Södertälje	172	4 516	4
Salem	18	4 306	0
Södertälje	114	4 055	2
Järna och Nykvarn	13	2 241	0
Ospecificerat i Södertälje	27	.	1
Arlanda	6	150 000	0
Ospecificerad plats	276	.	6
Hela länet	4 835	5 719	100

Östermalm var det närpolisområde i City som hade flest brott mot äldre 80–99 år med 319 stycken. De vanligaste brotten var stöld utan inbrott i bostad med 96 stycken och fickstöld med 51 stycken.

Exempel: En lokuspatrull kallades till en lägenhet eftersom någon obehörig lurat sig in hos ett äldre par och där stulit en mängd guldsmycken. Den kvinnliga målsäganden gick ut för en promenad och lämnade mannen i hemmet ensam. Utanför hissen stod en okänd kvinna som åkte med den kvinnliga målsäganden ned i hissen. Nere vid porten fanns ytterligare en kvinna som frågade om portkoden till fastigheten. Någon av kvinnorna hade därefter åkt upp till målsägandens man på tredje våning och ringt på dörren. Hon ville ha hjälp med att skriva en lapp till någon granne i samma fastighet rörande ett paket som skulle avlämnas. Mannen visade in kvinnan till ett rum varifrån ytterdörren inte syntes och kvinnan uppehöll sig där i ca 5 minuter. Mycket talade för att ytterligare en person under tiden smugit sig in i lägenheten.

Det basområde i länet som hade flest brott var Centralstationen S med 83 brott, varav 49 var fickstölder.

Exempel: Målsägaren var på resa från Skåne till Uppland. När hon skulle byta tåg på Centralstationen i Stockholm åkte hon hiss för att ta sig mellan spåren. De var mycket folk som åkte i samma hiss. Under en av sina hissfärder tillgriper okänd gärningsman målsägarens plånbok som hon förvarar i sin handväska. I efterhand gick målsägaren igenom hela händelsen och kom ihåg att ett par (en man och en kvinna) hade följt efter henne inne på Centralstationen. Hon träffade på dem vid två olika hissar inne på Centralstationen. Målsägaren förvarade sin kod till bankomatkortet på en lapp i plånboken. Bankomatkortet har använts till tre uttag på ca 10 000 kronor samt ett bensinköp.

Täby Centrum var det basområde, som efter Centralstationen S hade flest brott med 60 stycken, varav 18 var fickstölder samt 10 stölder utan inbrott i läkar- och tandläkarpraktik,

Polismyndigheten i Stockholms län
Länskriminalpolisen
Samordningsenheten
Sektionen för planering och uppföljning

sjukhus. På ett sjukhem i Täby centrum blev flera patienter bestulna på klockor och smycken. En person har registrerats som misstänkt i flera av de anmälningar som avser stölderna på detta sjukhem.

Exempel: En man ringde upp polisen med anledning av att hans hustru var patient på ett sjukhem och att hon blivit bestulen på flera föremål under sin vistelse där. Hustrun hade bott på sjukhemmet sedan hösten 2005 och i början försvann det pengar som mannen lagt i hennes plånbok. Därefter har det försvunnit kläder och smycken.

Det basområde, som efter Centralen S och Täby Centrum hade flest brott mot personer som var 80 år eller äldre var Södalen – Huddinge C med 55 brott, varav 20 fickstöld.

Tabell 12
Anmälda brott i anmälningar med målsägande 80–99 år i Stockholms län 2008, efter kommun

Kommun	Anmälda brott	Per 100 000 invånare	I procent
Botkyrka	96	4 863	2
Danderyd	122	5 980	3
Ekerö	29	3 914	1
Haninge	84	4 490	2
Huddinge	162	6 169	3
Järfälla	100	4 205	2
Lidingö	122	4 297	3
Nacka	156	4 890	3
Norrtälje	103	3 152	2
Nykvarn	6	3 279	0
Nynäshamn	51	4 574	1
Salem	18	4 306	0
Sigtuna	49	4 235	1
Sollentuna	92	3 922	2
Solna	196	5 377	4
Stockholm	2 443	5 985	51
Sundbyberg	94	5 602	2
Södertälje	121	3 772	3
Tyresö	60	5 164	1
Täby	150	5 415	3
Upplands-Bro	14	2 244	0
Upplands Väsby	55	4 669	1
Vallentuna	42	5 054	1
Vaxholm	22	5 263	0
Värmdö	38	3 954	1
Österåker	78	7 065	2
Ospecificerad plats	332	.	7
Hela länet	4 835	5 719	100

Hälften av brotten i mot de allra äldsta (80–99 år) i Stockholms län 2008 skedde i Stockholms kommun. Därefter kom Solna med 4 procent. Om hänsyn tas till invånarantalet i den åldern i de olika kommunerna, hade Österåker och Huddinge de högsta siffrorna med 7 065 respektive 6 169 brott per 100 000 invånare. Österåker hade ovanligt många ofredanden (33 stycken). Av dessa brott hörde 30 till en enda anmälan, med samma målsägande.

*Polismyndigheten i Stockholms län
Länskriminalpolisen
Samordningsenheten
Sektionen för planering och uppföljning*

Exempel: En kvinna anmälde att några personer kastade in hundbajs på hennes balkong. I början var det hundbajspåsar med innehåll som kastades men de senaste gångerna var det löst bajs som hamnade på balkong och fönster. Hon trodde att det sammanlagt hade hänt ca 30 gånger. Kvinnan vet inte riktigt hur hon ska gå till väga för att få detta att sluta. Vid något tillfälle när hon hörde när det hände ringde hon polisen, men gärningsmännen var dock borta då polisen kom till platsen.

I Huddinge var fickstölder det vanligaste brottet med 27 stycken.

Personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägeri mot äldre, 80–99 år, i polismästardistriktet

I detta avsnitt redovisas några speciella brottstyper på polismästardistriktetsnivå, nämligen de med specialkoder för brott mot funktionshindrade samt fickstöld eftersom den brotts-typer hade en högre andel målsägande i åldern 80–99 år med 6 procent, jämfört med åldersgruppens andel i befolkningen som var 4 procent och brottsandel i allmänhet, som var 1 procent.

Tabell 13

Anmälda personrån, stöld utan inbrott i bostad, fickstöld, bedrägerier i anmälningar med målsägande 80–99 år i Stockholms län 2008

Polismästardistrikt	Personrån		Stöld utan inbrott i bostad		Fickstöld	Bedrägeri	
	Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad	Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad		Mot funktionshindrad	Ej mot funktionshindrad
City							
Antal brott	2	7	251	37	305	18	130
I procent av antalet brott mot alla åldrar	20	1	75	6	5	58	2
Per 100 000 invånare	11	40	1 419	209	1 725	102	735
Söderort							
Antal brott	2	6	242	40	129	7	72
I procent av antalet brott mot alla åldrar	29	1	66	7	13	39	3
Per 100 000 invånare	12	36	1 443	239	769	42	429
Västerort							
Antal brott	-	2	172	21	87	27	42
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	0	74	4	10	57	1
Per 100 000 invånare	-	13	1 127	138	570	177	275

Polismästar- distrikt	Personrån		Stöld utan inbrott i bostad		Fick- stöld	Bedrägeri	
	Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad	Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad		Mot funktions- hindrad	Ej mot funktions- hindrad
Roslagen							
Antal brott	-	1	64	18	55	8	27
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	2	68	6	14	53	3
Per 100 000 invånare	-	10	614	173	527	77	259
Norrtort							
Antal brott	-	1	43	10	52	4	18
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	1	52	3	9	29	2
Per 100 000 invånare	-	13	560	130	677	52	234
Nacka							
Antal brott	-	-	44	5	37	9	25
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	-	63	2	15	75	3
Per 100 000 invånare	-	-	828	94	696	169	471
Södertörn							
Antal brott	-	3	47	9	64	13	40
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	1	43	2	10	39	3
Per 100 000 invånare	-	40	620	119	844	171	527
Södertälje							
Antal brott	1	-	17	4	22	-	24
I procent av antalet brott mot alla åldrar	100	-	50	3	9	-	2
Per 100 000 invånare	26	-	446	105	578	-	630
Ospecifi- cerat							
Antal brott	-	-	5	1	55	14	111
I procent av antalet brott mot alla åldrar	-	-	42	1	2	54	1

Personrånen är få och förekom nästan bara i City och i Söderort.

Stöld i bostad var vanligast i City och Söderort, med 288 respektive 282 brott, vilket motsvarade drygt hälften (55 procent) av länets brott. I relation till invånarantalen hade

City och Söderort också de högsta antalen med 1 628 respektive 1 681 brott per 100 000 invånare. Södertälje hade det lägsta absoluta antalet med 21 brott och också det lägsta relativa antalet med 551 brott per 100 000 invånare.

Fickstölderna var vanligast i City med 305 brott och näst vanligast i Söderort med 129 brott, dvs. mindre än hälften mot vad City hade. Per 100 000 invånare var antalet 1 725 för City och 769 för Söderort.

Även bedrägerierna var vanligast i City med 148 brott och näst vanligast i Söderort med 79 brott. Per 100 000 invånare var antalet högst i City med 837 brott men näst högst i Södertörn med 699 brott.

Utredningsresultat 2008 av ärenden med målsägande, 80–99 år

Antalet ärenden, som slutredovisades 2008 och som innehöll målsägande i åldern 80–99 år, var 4 269. För 56 procent av anmälningarna hade ingen förundersökning inletts. Andelen var något mindre än för ärenden med målsägande 65–99 år där den var 65 procent. Andelen varierade mellan polismästardistriktet från 45 procent för Södertörn till 60 procent för City, Roslagen respektive Nacka.

Tabell 14

Slutredovisade ärenden med målsägande 80–99 år, efter handläggande polismästardistrikt och slutredovisningsresultat. Stockholms län 2008

Polis- mästar- distrikt	Förundersökning ej inledd		Förundersökning nedlagd		Förundersöknings- protokoll		Samtliga slut- redovisade ärenden
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent	
City	745	60	475	38	25	2	1 245
Söderort	384	51	351	46	21	3	756
Västerort	383	55	287	42	21	3	691
Roslagen	271	60	166	37	11	2	448
Norrort	185	55	139	41	14	4	338
Nacka	136	60	78	34	13	6	227
Södertörn	183	45	208	52	12	3	403
Södertälje	75	56	55	41	4	3	134
Avdel- ningarna	21	78	4	15	2	7	27
Totalt	2 383	56	1 763	41	123	3	4 269

För 41 procent av de redovisade anmälningarna hade förundersökning inletts, men lagts ned. Den andelen var något större än för ärenden med målsägande 65–99 år, där den var 32 procent. Södertörn hade den högsta andelen nedlagda förundersökningar med 52 procent och Nacka den lägsta med 34 procent.

Det var bara 3 procent av de redovisade anmälningarna, som resulterade i ett förundersökningsprotokoll. Den andelen var samma som för ärenden med målsägande i hela åldersgruppen 65–99 år. Nacka hade den högsta andelen med 6 procent och City samt Roslagen de lägsta med 2 procent vardera. Det är svårt att säga hur stor del av variationerna mellan polismästardistriktet, som kan förklaras av skillnader i brottsstrukturen.

Tabell 15

Slutredovisade ärenden, som innehåller målsägande 80–99 år, där förundersökning ej inletts eller nedlagts, efter beslutsgrund. Stockholms län 2008

Beslutsgrund	Förundersökning ej inletts		Förundersökning nedlagd	
	Antal	I procent	Antal	I procent
1. Spaningsuppslag saknas	1 905	80	377	21
2. Ej spaningsresultat	18	1	736	42
3. Brott kan ej styrkas	38	2	160	9
4. Misstänkt oskyldig	-	-	-	-
5. Gämningen ej brott	52	2	58	3
6. Misstänkt ej fyllt 15 år	2	0	2	0
7. Brott preskriberat	1	0	4	0
8. Misstänkt avliden	-	-	2	0
9. Rapporteftergift	-	-	-	-
10. Dubbelanmält	6	0	21	1
11. Utan åtgärd	-	-	-	-
12. Angivelse sakn/återk	4	0	7	0
13. Annat	125	5	316	18
14. Åtal ej påkallat ur allmän synp.	-	-	1	0
15. Åtal ej av särskilda skäl påkallat ur allmän synpunkt	-	-	-	-
16. RB 23:4a, 1 st 1 p	1	0	1	0
17. RB 23:4a, 1 st 2 p	-	-	12	1
18. RB 23:4a, 2 st	-	-	36	2
19. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 1 p	-	-	-	-
20. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 2 p	-	-	-	-
21. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 3 p	-	-	2	0
22. RB 23:4a, 1 st 2 p jämf RB 20:7 1 st 4 p	-	-	-	-
23. LUL § 8a	-	-	-	-
24. Bötesdiariebrott	-	-	-	-
25. Brott går uppenbart ej att utreda	231	10	28	2
Totalt	2 383	100	1 763	100

För de 2 383 ärenden, som förundersökning inte inletts för, var beslutsgrunden i 80 procent av fallen *Spaningsuppslag saknas* och i 10 procent av fallen. *Brott går uppenbart ej att utreda*.

För de 1 763 ärenden, för vilka förundersökning inletts men lagts ned, var beslutsgrunden i 42 procent av fallen *Ej spaningsresultat* och i 21 procent av fallen *Spaningsuppslag saknas*.

Exempel: En 82-årig kvinna hade besökt flera butiker för att shoppa några kläder. På vägen hem blev hon helt plötsligt överfallen av en man. Mannen kom bakifrån och med sin kraft tryckte han ned kvinnan mot marken samtidigt som han ryckte av henne en väska som hängde över ena axeln' och en kasse med nyinköpta kläder. Det fanns flera vittnen på gatan, men ingen hade reagerat eller frågat hur kvinnan mådde eller på annat sätt varit henne behjälplig.

En förundersökning hade inletts för denna anmälan men lagts ned för att spaningsuppslag saknades.

Polismyndigheten i Stockholms län
Länskriminalpolisen
Samordningsenheten
Sektionen för planering och uppföljning

Personer misstänkta för brott mot äldre, 80–99 år

Av de 336 personer, som misstänktes för brott mot personer i åldern 65–99 år i anmälningar redovisade 2008, var 28 procent kvinnor. Det är en något större andel än för brott mot personer i åldern 65–99 år, där den var 24 procent. Den vanligaste åldersgruppen bland kvinnorna var 25–29-åringarna, som svarade för 20 procent och bland männen både 40–44-åringarna och 45–49-åringarna, som svarade för 15 procent vardera.

Tabell 16

Misstänkta personer i anmälningar, som innehöll målsägande 80–99 år och som redovisades 2008 i Stockholms län, efter de misstänkta personernas ålder och kön

Anmärkning: En person som misstänks för flera brott i en anmälan eller förekommer som misstänkt i flera anmälningar under året räknas en gång per anmälan. Ålder är den som uppnåtts i slutet av det år anmälan skrevs in i RAR.

Ålder	Kön				Totalt	
	Kvinnor		Män		Antal	I procent
	Antal	I procent	Antal	I procent		
10–14 år	-	-	6	2	6	2
15–19 år	10	11	28	12	38	11
20–24 år	5	5	16	7	21	6
25–29 år	19	20	19	8	38	11
30–34 år	4	4	17	7	21	6
35–39 år	7	7	21	9	28	8
40–44 år	13	14	37	15	50	15
45–49 år	5	5	37	15	42	13
50–54 år	8	8	17	7	25	7
55–59 år	5	5	14	6	19	6
60–64 år	9	9	7	3	16	5
65–69 år	-	-	6	2	6	2
70– år	9	9	16	7	25	7
Okänd	1	1	-	-	1	0
Totalt	95	100	241	100	336	100

De 335 personer med registrerade födelsedata utgjordes av 247 unika personer. Av dessa förekom 217 (88 procent) i endast en anmälan var och 15 (6 procent) i två anmälningar vardera. Den person, som förekom i flest anmälningar som redovisats under året var en 29-årig kvinna, som förekom i 11 anmälningar. I de flesta anmälningar stod att hon ringt på dörren och sagt att hon kommer från vårdcentralen och ska ta blodtrycket på målsäganden. Hon har släppts in och kunnat stjäla saker. Brotten har kodats som stöld i bostad utan inbrott hos funktionshindrad (brottskod 0858)

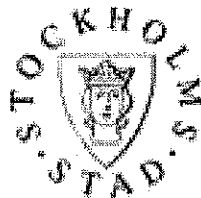
Exempel: En kvinna ringde från vårdcentralen till en 89-årig kvinna och sade att hon skulle komma för att mäta hennes blodtryck. En stund senare kom kvinnan. Hon tog blodtrycket på 89-åringen och sade då att det var lite högt varför hon bad 89-åringen att vila en liten stund. Under tiden gick kvinnan ut i köket och satte på vattenkranen utan att dricka något. Kvinnan kom sedan tillbaka, mätte blodtrycket på 89-åringen igen och sade att det var bra. Efter det gick kvinnan. Den 89-åriga kvinnan upptäckte sedan att det saknades kontanter från plånböckerna som legat i en byrålåda och i en jackficka i hallen.

Hennes son kontaktade vårdcentralen som uppgav att de aldrig skickar ut någon efter kl. 17.00. Sonen anmälde sedan brottet till polisen.

En 42-årig man förekom i 10 anmälningar. Den 42-årige mannen säger att han kommer från hemtjänsten eller äldreboendet, att han ska kontrollera städningen eller målsägandens medicin. Efter att han gått har målsäganden upptäckt att det försvunnit kontanter, som legat lätt tillgängligt. Den 17-åriga kvinna, som förkom i flest anmälningar med brott mot 65–99-åringar förekom även hon i 10 anmälningar om brott mot 80–99-åringar.

Bilaga 4
(Bilaga 2)

Stockholms stads brottsförebyggande program

I. Inledning

”Stockholm är världens tryggaste huvudstad.” - så lyder visionen för staden år 2030. I en pulserande, upplevelserik och växande stad ska trygghet råda både i utemiljön och i hemmen. Medborgarna möts och integreras, utan sociala och fysiska barriärer. Samtidigt gäller att ju större tätort desto fler brott – en sanning som hittills står oemotsagd. Sambandet gäller inte bara antalsmässigt sett, utan även till antalet brott per invånare. Här ligger en utmaning, att skapa trygghet samtidigt som staden förtätas och växer.

För att anta utmaningen krävs ett övergripande perspektiv i kombination med det lokala perspektivet i det brottsförebyggande arbetet. Det övergripande kan vara mer långsiktigt och påverka stadens utveckling när det gäller exempelvis stadsplanering och integrationspolitik. Centrala aktörer kan också undanröja hinder för det mer konkreta lokala arbetet. Det lokala arbetet utgår från ett kvantitativt och kvalitativt kunskap om de lokala förutsättningarna.

Program är ett övergripande och långsiktigt styrdokument. De övergripande mål som anges i program kan sträcka sig över mandatperioder men aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning. Det främsta syftet med att tillskapa ett brottsförebyggande program är att lägga grunden för ett långsiktigt förebyggande arbete.

Stockholms brottsförebyggande program skapar förutsättningar för ett effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i Stockholms stad. Betoningen ligger på kunskap och tätt samarbete mellan polis, socialtjänst, skola och civilt samhälle. Det är dock problembild och förutsättningar i aktuell förvaltning eller bolag som avgör vilka prioriteringar och metoder som ska användas i det brottsförebyggande arbetet. Det brottsförebyggande arbetet ska integreras i stadens ledningssystem och dokumenteras och följas upp. Allt för att göra Stockholm till en trygg stad i världsklass.

Stockholms stads brottsförebyggande program ska gälla fyra år från det datum det antas i kommunfullmäktige.

2. Mål och särskilda prioriteringar

I Vision 2030 framgår det tydligt att det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet är en del av att skapa ett Stockholm i världsklass. År 2030 är Stockholm världens tryggaste huvudstad. Det anges t.ex. att tryggheten ska vara inbyggd i all stadsplanering och att stadsmiljön är ren, snygg och trygg. Vetenskapliga arbetssätt ska användas för att skapa trygghet i såväl utemiljön som i hemmen och socialtjänst, polis och civilt samhälle ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa.

Att skapa trygghet är ett brett uppdrag som inte alltid är kopplat till brottslighet eller rädsla för brott. Stockholms stads brottsförebyggande program fokuserar på den brottsförebyggande aspekten av det trygghetsskapande arbetet.

Det övergripande målet med Stockholms stads brottsförebyggande arbete är därför:

Att minska antalet brott och öka tryggheten

Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av en helhetssyn och därför mer eller mindre integreras i alla nämnder och styrelser. De brottsförebyggande insatserna ska dessutom i så hög utsträckning som möjligt vara beprövade och visat sig verksamma i andra sammanhang, ske i samverkan mellan olika aktörer och bygga på sammantagen kunskap om det fenomen som ska förebyggas.

Inför val om vilka målgrupper i befolkningen som ska prioriteras ska i första hand insatser riktade för att stödja och hjälpa barn, ungdomar, äldre, funktionshindrade och brottsoffer väljas.

Inför eventuella val av geografiska områden som ska prioriteras ska i första hand områden, där flera problem påvisats koncentrerade, väljas.

Stadens nämnder och bolag ska utifrån programmets övergripande mål, och med hänsyn till interna behov och prioriteringar utforma aktiviteter inom sina respektive verksamhetsområden. Uppföljning av arbetet ska göras årligen inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS och LIS). Detta innebär att berörda frågor tas upp i både verksamhetsplaner och verksamhetsberättelser och följs upp med indikatorer. Ett antal övergripande indikatorer anges sist i detta program. Respektive verksamheter kompletterar dessa med indikatorer som följer upp de konkreta insatserna.

3. Aktiviteter

Om man står inför ett problem med brottslighet är följande fem grupper av aktiviteter viktiga att beakta.

1. Stärka formell och informell social kontroll
2. Minska brottsbenägenheten
3. Försvåra genomförandet av brott
4. Lindra brottens skadeverkningar
5. Minska obefogad rädsla för brott

Dessutom bör man avgöra om åtgärden ska vara allmän eller inriktad mot en särskilt problematisk målgrupp/område.

Här ges *exempel på aktiviteter* under varje grupp. De flesta exemplen här är aktiviteter som stadens olika verksamheter kan utföra, initiera, stödja eller underlätta. Gemensamt för dem är att det oftast krävs samverkan mellan flera verksamheter såväl inom som utanför staden.

1. Stärka formell och informell social kontroll

- Skapa kontakt, diskussion och gemensamma förhållningssätt mellan föräldrar och föräldrar/skola t. ex när det gäller alkohol.
- Nätverk mellan aktörer som arbetar på fältet under risktider, t.ex. mellan fältassistenter, poliser, frivilligorganisationer och vaktbolag.
- Stadsplanera och bygga enligt ”Bo Tryggt -05”
- Skapa ”nya” tjänster med dubbel roll, t. ex cykelparkeringsvakt som samtidigt reparerar cyklar.

2. Minska brottsbenägenheten (minska antalet motiverade förövare)

- Samverkan mellan aktörer som arbetar med barn och ungdomar i närsamhället runt upptäckten av barn som far illa.
- Professionellt, individualiserat och snabbt bemötande i samverkan av de som upptäcks vara i riskzon. (Förskola, skola, socialtjänst m.fl.)
- Föräldrautbildning, föräldraträning, föräldrastöd
- Tillsynsverksamhet, försäljning av alkohol
- Insatser för att återinföra personer som hamnat utanför utbildning och jobb i utbildning eller jobb.
- Intensiva, professionella och individualiserade åtgärder i samverkan mot gruppen återfallskriminella, t.ex. stöd i samverkan mellan olika aktörer i samband med (före och efter) frigivning från anstalt.

3. Försvåra genomförandet av brott

- Lokal screening efter platser/personer/verksamheter med höga risker för att utsättas för brott (fördjupad kartläggning) och åtgärder mot detta. Informationssatsningar om skydd till dessa, t.ex. om inbrottsskydd i källarförråd till lägenhetsinnehavare.
- Förändra miljön vid platser som upprepat utsätts för klotter och annan skadegörelse, t.ex. plantera buskar eller och sätta upp spaljéer vid husväggar.
- Uppmana affärsidkare att acceptera kontokort och ha slutna kassasystem för att minska rånrisk.

4. Lindra brottens skadeverkningar

- Brottsofferstöd, t.ex. stödcentrum för unga brottsoffer och kvinnojourer.
- Förebygga upprepad utsatthet genom information om skyddsåtgärder till brottsoffer.

5. Minska obefogad rädsla för brott.

- Adekvat information om risker och öka människors möjlighet till korrekta riskbedömningar .
- Trygghetsvandringar, dvs. professionellt ledna, strukturerade vandringar med medborgare där särskilt otrygga platser utpekats, dokumenteras och sedan åtgärdas.

- Tydlig samhällsinformation om var man vänder sig vid olika problem, t.ex. polis på medborgarkontor, eller att skolan informerar elever och föräldrar om vad som händer om ett brott sker på skolan eller begås av en av skolans elever,
- Skapa en ordnad och trivsamt yttre miljö genom t.ex. städning, klottersanering, ta bort skrotbilar, rensa sly och försköna ytor etc.

4. Kunskap och samverkan

Kunskap och samverkan är förutsättningar för att det brottsförebyggande arbetet ska utvecklas och vara verksamt. Socialtjänst, polis och civilt samhälle ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa. Arbetet ska grundas på kunskap och de metoder som används för att skapa trygghet i såväl utemiljön som i hemmen ska så långt det är möjligt vara beprövade och utvärderade.

4.1. Samverkan

Den stora förtjänsten med samverkan är att den möjliggör att flera av samhällets institutioner arbetar samtidigt mot samma mål. Samverkan anses exempelvis som särskilt viktigt för upptäckt av barn med behov av särskilt stöd och förebyggande arbete som riktar sig till barn i riskzon. I områden där många sociala problem är koncentrerade är samlade insatser extra viktiga. Mycket tyder också på att det behövs många olika metoder att välja mellan för att bemöta olika behov eftersom det visat sig att en åtgärd inte passar för alla. Det kan gälla såväl individorienterade insatser som mer generella åtgärder t.ex. brottsofferstödjande verksamheter, informationssatsningar och klottersanering. Genom samverkan möjliggörs också en kompetenshöjning inom respektive verksamhet. En nödvändig förutsättning för att samverkan ska komma till stånd är att det finns en tydlig och definierad ledning av arbetet.

Styrningen av det brottsförebyggande arbetet som sker i samverkansform ska vara tydligt när det gäller ansvar, mandat, beslutsrätt och avsatta resurser. Stadsdelsnämnderna ska samverka med andra stadsdelsnämnder i syfte att effektivisera och möjliggöra ett bredare utbud av insatser.

4.2 Centralt brottsförebyggande råd

När brottsförebyggande arbete bedrivs i en storstadskontext finns det ett värde i att kombinera ett övergripande perspektiv med det lokala perspektivet (brottslighetens speciella kännetecken och orsaker i olika delmiljöer). Ett lokalt brottsförebyggande råd bör ha god inblick i stadsdelsområdets problembild och lokala förutsättningar när det gäller brottslighet och det bör också finnas en överblick över staden som helhet. Denna överblick bör vara utgångspunkten för prioriteringar när det gäller brottsförebyggande insatser av övergripande och mer långsiktig karaktär.

Det centrala brottsförebyggande rådet bör ges en god överblick över stadens behov av brottsförebyggande arbete och hur brottsförebyggande arbete bedrivs i staden och utifrån det:

- göra gemensamma prioriteringar
- undanröja hinder för samverkan mellan verksamheter på alla nivåer
- initiera pilotprojekt eller särskilt angelägna satsningar.

För att rådet ska ges goda förutsättningar att verka krävs en sammansättning med representation från de olika samhälleliga verksamheter som är mest betydelsefulla för stadens brottsförebyggande arbete. Stadsledningskontoret bereder de frågor som det centrala brottsförebyggande rådet har att behandla.

4.3. Lokala brottsförebyggande råd

Brottsnivån och brottsstrukturen varierar mellan stadens olika delar. Både förutsättningarna för det brottsförebyggande arbetet och själva brottsligheten påverkas i sin tur av en mängd bakomliggande faktorer: demografiska skillnader (t.ex. åldersstrukturen och socioekonomiska skillnader) och bebyggelse- och kommunikationsmässiga faktorer. Dessa skillnader är också

anledningen till att det inte är möjligt att konkret beskriva eller ange vilka brottsförebyggande metoder som ska användas i hela staden.

Stadsdelsnämnderna ska aktivt understödja och delta i det samverkansarbete som sker i de lokala brottsförebyggande råden och andra samverkanssammanhang, t.ex. de s.k. chefssamråden. De ska verka för att skolorna i området också involveras i arbetet, att det privata initiativet och engagemanget tillvaratas mer och att de kommunala bolagen, fackförvaltningarna och näringslivets representanter i stadsdelsområdena i högre utsträckning blir delaktiga i de lokala rådens arbete eller det arbete som utmynnar därifrån. Arbetet i råden ska integreras i förvaltningarnas handlägningsrutiner och i ILS.

4.4. Lokala kartläggningar

Brott och upplevelser av otrygghet är inte ett slumpmässigt fenomen – vissa personer, platser och objekt är mer utsatta än andra. Brottslighet och upplevelsen av otrygghet är inte heller jämnt fördelat över dygn, veckans dagar och inte heller inom- och utomhus. Det varierar också mellan kön och ålder. Ledstjärnan i lokalt brottsförebyggande arbete ska därför vara god kännedom om de lokala förhållandena. En förutsättning för att rätt prioriteringar görs och för att det lokala brottsförebyggande arbetet ska kunna bedrivas resurseffektivt är att bygga arbetet på en kartläggning av lokalområdets problem när det gäller brottsligheten, och resurser att förebygga den.

Stadsdelsnämnderna ska ha en god dokumenterad kunskap om problem och resurser när det gäller brottslighet, otrygghet och brottsförebyggande arbete i stadsdelsområdet. Kunskapen ska bygga på information från flera olika källor. Dokumentation och analys av informationen ska utgöra underlag för diskussion och arbete med prioriteringar i det lokala brottsförebyggande rådet och i stadsdelsnämnden, samt vid exempelvis remitteringar av detaljplaner och tillståndsärenden. Arbetet ska understödjas av socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

4.5. Lokala arbetsgrupper

Utifrån de lokala kartläggningarna kan problem identifieras och ansvariga aktörer utpekas. Runt de problem som identifieras bör lokala arbetsgrupper skapas med endast de aktörer som berörs av frågan. En sådan arbetsgrupp som varje stadsdelsnämnd ska ha i någon form är en samverkansgrupp mellan socialtjänst (IoF), skola och polis för arbete med barn och ungdom som riskerar att fara illa. Socialtjänstnämnden ska understödja arbetet i och främja erfarenhetsutbyte mellan dessa arbetsgrupper. Exempel på andra arbetsgrupper kan vara kvinnofridsgrupp, boendemiljögrupp, centrumanläggningsgrupp m.fl.

4.6. Brottsförebyggande samordnare i bolag, stadsdels- och fackförvaltningar

De brottsförebyggande råd som kommit längst med sitt arbete är de som en utsedd förebyggande samordnare. Såväl stadsdelsförvaltningar som fackförvaltningar bör ha en utsedd samordnare som är nära knuten till förvaltningsledningen och vara kontaktperson för samverkande aktörer. För att garantera den kunskapsbas varpå arbetet ska vila bör samordnaren ha kompetens i eller kompetensutvecklas i brottsförebyggande frågor.

4.7. Socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret samordnar

Socialtjänstförvaltningen ska även fortsättningsvis ansvara för stöd till de lokala brottsförebyggande råden och fackförvaltningar, stadsledningskontoret ansvarar för det centrala brottsförebyggande rådet. För att syftet med ett strategiskt brottsförebyggande arbete ska kunna uppfyllas ska ansvarig enhet i socialtjänstförvaltningen och stadsledningskontoret

samverka i de brottsförebyggande frågorna. Socialtjänstnämnden bör också skapa kontakter mellan olika brottsförebyggande aktörer i staden och i andra städer, såväl i Sverige som internationellt.

4.8. Omvärldsbevakning

För att utveckla vetenskapliga arbetssätt för att skapa trygghet i såväl utemiljö som i hemmen finns behov av omvärldsbevakning om verksamma brottsförebyggande metoder. Därför bör forskning och utveckling på området såväl i Stockholm, övriga riket som internationellt bevakas av stadens aktörer i fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och bolag. Exempel från andra länder, andra städer och från svensk och internationell forskning ska belysas. Åtgärderna ska kunna genomföras på både lokal och på stadsövergripande nivå samt på kort och lång sikt.

Facknämnderna och bolagen ansvarar för omvärldsbevakning när det gäller effektiva brottsförebyggande metoder inom sina respektive verksamhetsområden. Den kan t.ex. utföras av den brottsförebyggande samordnaren. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska utöva och stimulera till omvärldsbevakning och återkommande sammanställa och sprida inhämtad information. Rapporteringarna bör vara av praktisk karaktär och innehålla nya eller nyligen utvärderade metoder och arbetssätt.

4.9. Förutsättningar

För att staden ska kunna skapa trygghet i såväl utemiljön som i hemmen och för att socialtjänst, polis och civilt samhälle ska arbeta tätt tillsammans för att förebygga att människor far illa finns behov av stöd. T.ex. behov av nätverksarbete för erfarenhetsutbyte, kunskapsförmedling genom vidareutbildningar, datainsamling av olika slag, omvärldsbevakning av verkningsfulla brottsförebyggande insatser på annat håll, spridning av sådan kunskap, generella och specifika utbildningar samt metodutveckling och utvärdering. Socialtjänstförvaltningen (Preventionscentrum Stockholm) utför dessa uppgifter. Preventionscentrum ska också utveckla användarvänlig och tillgänglig information om brott och kriminalitet i Stockholms stad särskilt genom att ta fram och sammanställa indikatorer för det lokala brottsförebyggande arbetet. I detta arbete ingår att vidareutveckla redan påbörjat arbete med trygghetsmätningar och främja användandet av Stockholmsenkäten i brottsförebyggande sammanhang.

5. Uppföljning och utvärdering

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden tar fram och presenterar övergripande indikatorer för det brottsförebyggande arbetet (se sista avsnittet i detta program). Stadens nämnder och styrelser ska följa upp målet för det brottsförebyggande arbetet i ILS och formulera egna indikatorer som utgör komplement till de övergripande indikatorerna. Kommunfullmäktige och kommunstyrelse följer upp det brottsförebyggande arbetet i tertiärrapporter och verksamhetsberättelse utifrån vad som beslutas i budget för aktuellt verksamhetsår.

Stadens nämnder och styrelser bidrar aktivt till uppbyggnaden av ny kunskap om olika brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärders effektivitet. Detta gäller även för verksamheter med brottsförebyggande mål till vilka staden tilldelar verksamhetsbidrag.

Få brottsförebyggande insatser är utvärderade, särskilt under svenska förhållanden. Det är därför av stor vikt att Stockholms stad bidrar till uppbyggnaden av ny kunskap om brottsförebyggande metoder som är lämpade för en stad med Stockholms storlek och administration. Det som görs i staden i brottsförebyggande syfte måste därför alltid dokumenteras, följas upp och ibland utvärderas vetenskapligt. När det gäller insatser som sker på flera arenor samtidigt är dokumentationen extra viktig för att kunna göra en utvärdering av vad den totala insatsen har för effekt. Det kan handla om att föra statistik över utfall eller mer processinriktat beskriva vad som görs. Utan utvärdering, eller uppföljning, av insatser går det inte att veta om det som genomförs har förväntad effekt och att kunna göra en rimlig bedömning om insatsen var värd satsade resurser.

Brottsförebyggande insatser/åtgärder/verksamheter av principiellt stort intresse bör utvärderas vetenskapligt. Utvärderingsarbetet i sådana insatser eller verksamheter måste starta parallellt (ofta t.o.m. före) själva projektets början.

Det centrala brottsförebyggande rådet kan utifrån kartläggningar och sammanställd omvärldsanalys initiera pilotprojekt eller särskilt angelägna satsningar med vidkopplade vetenskapliga utvärderingar. Stadsledningskontoret har det övergripande samordningsansvaret för sådana insatser med de bör planeras och samordnas från socialtjänstnämnden med den vetenskapliga institution eller FoU-enhet som ska utföra eller beställa utvärderingen.

Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet genomförde i början av år 2005 en bred och djup inventering av stadens brottsförebyggande arbete. Inventeringen ska upprepas 2010 och socialtjänstnämnden ansvarar för att den genomförs.

6. Indikatorer

Följande övergripande indikatorer är utvalda för att följa upp det brottsförebyggande arbetet. Indikatorerna är kvantitativa i sin karaktär och sammanställs av socialtjänstförvaltningen på både stadsövergripande och stadsdelsnivå. Källor till indikatorerna är främst Sveriges offentliga kriminalstatistik som Brottsförebyggande rådet tar fram samt Stockholmsenkäten och trygghetsmätningen som är två undersökningar i socialtjänstförvaltningens regi.

Förvaltningar och bolag kompletterar dessa med egna indikatorer inom respektive verksamheter som exempelvis kan vara mer kortsiktiga, processinriktade eller ekonomiska.

1. Antal anmälda brottsbalksbrott/100 000 invånare, staden som helhet och uppdelat på stadsdelsförvaltningsområde. Totalt och ett urval brottskategorier:
 - Dödligt våld (fullbordat mord och dråp samt misshandel med dödlig utgång (1,2,6§§).
 - Misshandel inkl. grov inomhus (uppdelat på bekant/obekant och mot kvinna/inte mot kvinna)
 - Misshandel inkl. grov utomhus
 - Hot
 - Rån
 - Stöld
 - Inbrott i bostad
 - Biltillgrepp
 - Skadegörelse, grov skadegörelse och åverkan
 - Alkohol- och narkotikabrott(Källa: Brottsförebyggande rådet)
2. Utsatthet för brott ur trygghetsmätningen på ett urval av brott i staden som helhet och uppdelat på stadsdelsförvaltningsområde och stadsdelsområde samt kön:
 - Våld
 - Hot
 - Skadegörelse
 - Stöld
 - Biltillgrepp(Källa: Trygghetsmätningen, socialtjänstförvaltningen)
3. Ur trygghetsmätningen i hela staden, uppdelat på stadsdelförvaltningsområde och stadsdelsområdesamt på kön och ålder, vartannat år:
Oro för:
 - att utsättas för våld i offentlig miljö
 - att utsättas för våld i hemmetOch hur:
 - oron påverkar vardagsliv och livskvalitet,
 - trygg eller otrygg man är när man går ute sent i området där man bor.(Källa: Trygghetsmätningen, socialtjänstförvaltningen)
4. Antalet, till socialtjänsten, inkomna anmälningar om barn/ungdomar som begått brott fördelat på: 15-17 år och under 15 år/ 1000 personer i korresponderande ungdomspopulation och i absoluta tal i staden som helhet och i varje stadsdelsförvaltningsområde, uppdelat på kön, årsvis.
(Källa: Socialtjänstförvaltningen)

5. Antalet inledda SoL-utredningar med anledning av brott och antalet LVU insatser. Tertialvis och årsvis.
6. Antalet ungdomar dömda till ungdomsvård, ungdomstjänst, sluten ungdomsvård (LSU)/1000 personer i korresponderande ungdomspopulation och i absoluta tal i staden som helhet och fördelat på stadsdelsförvaltningsområden samt uppdelat på kön, årsvis. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ansvarar för statistiken.
(Källa: Socialtjänstförvaltningen)
7. Antal lagförda 18-25 år/1000 personer i korresponderande "unga vuxna"-population (denna indikator kräver ett specialuttag från BRÅ:s databaser).
(Källa: Brottsförebyggande rådet)
8. Andel elever i skolår 9 och skolår 2 på gymnasiet som uppger i Stockholmsenkäten att de begått fordonstillgrepp (brott med dålig prognos), andel som tilltvingat sig något med hot, andel som begått misshandel, andel som utsatts för misshandel. För staden som helhet, uppdelat på stadsdelsförvaltningsområde samt för skolor med tillräckligt stort elevunderlag. Varje jämnt år.
(Källa: Stockholmsenkäten, socialtjänstförvaltningen)